

Par pasauli, ko tikai nojaušam

13.-26. novembris
Nr. 23 (86) 2013

CITĀDĀ PASAULĒ

Lībietes
JŪLGĪ STALTES
divas
identitātes

**BUDISTU
SVĒTĪBA**
DŽĪVNIKIEM

**KAPU ĒTIKAS
KODEKSS**

TEORIJA PAR
CITU CIVILIZĀCIJU

Venēcijas

409 cīpslas

PAZUDUSIE GĒNIJI

**GLENS MILLERS
UN SENT-EKZIPERĪ**

€ **GODĪGS
EIRO
IEVIEŠĒJS**

Abonēt izdevīgāk
Cena Ls **0.69**/€**0.98**

ISSN 1691-6735

9 177 169 167 3002

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLI

Iesaka numeroloģe un fen šui specialiste **DITA BLŪMA-BALINSKA**

Rudens ir laiks, kad lielākā daļa cilvēku kļūst noslēgtāki un ierāvušies sevī. Tieši tumšie vakari mūs padara intravertus. Cilvēki iegrimst rutinā un arvien mazāk vēlas ko darīt. Viss saistīts ar to, ka arī dabā saules kļūst mazāk un laiks ir tumšāks. Lidz ar to ir mazāk enerģijas. Lai sevi uzmundrinātu, vērtīga ir dzīvā uguns – dedziniet sveces, kaminus, ugunskurus. Lielisks veids enerģijas uzņemšanai ir viss, kas silts. Veidojiet siltas telpas, velciet siltu apģērbu. Lieliski noder dažādas pirts procedūras, SPA un masāžas. 18. novembra brīvdiena aizritēs pilnmēness gaisotnē. Izmantojiet to aktīviem, bet piesardzīgiem pasākumiem kopā ar ģimeni! Tieši ģimene ir mūsu lielākais atbalsts un vērtība (arī tuvie draugi ir mūsu ģimene)! Mēs paši veidojam savu ikdienu un rūpējamies par sevi.

13.–26. novembris

pirmdiena	otrdiena	trešdiena	ceturtdiena	piektdiena	sestdiena	svētdiena		
		13	14	15	16	17		
		11. MD ☀️ 14:34 🌍 Auns 10:39 🕒 00:00–10:39	12. MD ☀️ 14:54 🌍 Auns 🕒 23:57–24:00	13. MD ☀️ 15:16 🌍 Vērsis 17:49 🕒 00:00–17:49	14. MD ☀️ 15:42 🌍 Vērsis 🕒 18:15–24:00 🕒 Pilns 17:16	15. MD ☀️ 16:13 🌍 Vērsis		
	18	19	20	21	22	23	24	
	16. MD ☀️ 16:50 🌍 Dvīņi 3:07 🕒 00:00–03:06	17. MD ☀️ 17:34 🌍 Dvīņi 🕒 18:59–24:00	18. MD ☀️ 18:26 🌍 Vēzis 14:23 🕒 00:00–14:22	19. MD ☀️ 19:25 🌍 Vēzis	20. MD ☀️ 20:27 🌍 Vēzis 🕒 10:11–24:00	21. MD ☀️ 21:33 🌍 Lauva 02:56 🕒 00:00–02:56	22. MD ☀️ 22:41 🌍 Lauva 🕒 11:58–24:00	
25	26	MĒNESS DIENAS Mēness dienas parāda noteiktu darbību veiksmīgāku izdošanos. Tās ļauj atrast īsto laiku savu plānu realizēšanai, lai tas notiktu daudz harmoniskāk un produktīvāk.		MĒNESS ZĪMES Atkarībā no horoskopa zīmes, kurā Mēness atrodas, var spriest, cik spilgti izteiktas varētu būt noteikta veida emocijas, kā cilvēki reaģēs, kāda būs pašsajūta un noskaņojums.		MĒNESS FĀZES Atkarībā no Mēness atrašanās vietas attiecībā pret Sauli un Zemi ir izteiktas četras fāzes, kas ietekmē cilvēku. Kad Mēness pie debesīm nav redzams, tam uz cilvēku ir vismazākā ietekme, bet pilnmēnesī arī enerģija dabā un cilvēkos ir daudz spēcīgāka un ietekme ir stipri izteiktāka.		🕒 ČIKA LAIKS Periods, kad Mēness neveido saikni ar nozīmīgām planētām, kas ietekmē mūsu ikdienu. Šajā laikā nevajag veikt darbības, kas prasa rezultātus, tomēr tas ir labs pārdomām. No čika laika nevajag baidīties, bet der atcerēties, ka šajā laikā ir apgrūtināta mērķtiecīga darbība un viss iecerētais var neizdoties.
23. MD ☀️ 23:51 🌍 Jaunava 15:11 🕒 00:00–15:10 🕒 Dilstošs 21:28	23. MD 🌍 Jaunava							

ADVENTES LAIKU SAGAI DOT

KAS? Radošā darbnīca sievietēm *Vai spēle?*
KAD? 30.11.2013.–01.12.2013.
KUR? Kuldīgas pusē bijušo dzirnavu vietā uzceltā namā ar senās Francijas smaržu *Mazsālijas*

KO?
 ✦ Spēlēsim Franciju, esot Latvijā.
 ✦ Ik rītu attīrīsim gan fizisko, gan enerģētisko, gan emocionālo ķermeni, iezemēsim savus

MĒNESS DIENU KALENDĀRS

MAĢISKAIS

15.11. ☉ 15:16 – 16.11. ☉ 15:42	MAĢISKĀ DIENA. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai. Laba diena pārdomām par iespējamām pārmaiņām.
16.11. ☉ 15:42 – 17.11. ☉ 16:13	AKTĪVAIS SĀKUMS. Labi uzsākt kādus aktīvus pasākumus, kas iepriekš izplānoti. Tieši aktivitātei ir liels spēks.
19.11. ☉ 17:34 – 20.11. ☉ 18:26	LAIKS ATTIECĪBĀM. Maģiskais randiņu laiks, kad var izteikt bildinājumus, mīlestības apliecinājumus, romantiskus novēlējumus, būt divatā un piedalīties aktīvās izklaidēs.
21.11. ☉ 19:25 – 22.11. ☉ 20:27	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Atbrīvojieties no vecā un liekā. Nav ieteicams neko pirkt, plānot, uzsākt vai veikt jaunus, nozīmīgus darbus. Tikai vecas vai nenozīmīgas lietas. Nelietojiet alkoholu!
23.11. ☉ 21:33 – 24.11. ☉ 22:41	AKTIVITĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar citiem cilvēkiem. Laba diena lieliem pasākumiem.

PRAKTISKAIS

ATSLODZES DIENAS
PĒC MĒNESS FĀZĒM

FRIZIERA
APMEKLĒJUMS

MANIKĪRS

NAUDAS DARĪJUMI,
FINANSES

CEĻOJUMI,
TŪRISMS

BALLĪTES,
AKTĪVĀ AYPŪTA

16.11. ☉ 05:16 – 17.11. ☉ 05:16	15.11. ☉ 17:49 – 17.11. ☉ 18:15 ĪPAŠI LABI!	15.11. ☉ 17:49 – 17.11. ☉ 18:15	13.11. ☉ 10:39 – 13.11. ☉ 14:34	13.11. ☉ 14:34 – 14.11. ☉ 14:54	13.11. ☉ 10:39 – 14.11. ☉ 23:57
25.11. ☉ 15:28 – 26.11. ☉ 03:28	23.11. ☉ 02:56 – 24.11. ☉ 11:58	25.11. ☉ 15:11 – 27.11. ☉ 14:43 ĪPAŠI LABI!	15.11. ☉ 17:45 – 17.11. ☉ 18:15	18.11. ☉ 16:50 – 19.11. ☉ 18:59	15.11. ☉ 17:49 – 17.11. ☉ 16:13
	25.11. ☉ 15:11 – 27.11. ☉ 14:43		18.11. ☉ 16:50 – 19.11. ☉ 18:59 ĪPAŠI LABI!	23.11. ☉ 21:33 – 24.11. ☉ 11:58	23.11. ☉ 02:56 – 24.11. ☉ 11:58
			25.11. ☉ 15:11 – 27.11. ☉ 14:43		

nodomus materializācijai un balansēsim hormonālo sistēmu, izmantojot jaunas, spēcīgas jogas prakses.

✦ Savas sajūtas un atziņas materializēsīm mākslas darbos, izmantojot visdažādākās tehnikas.

✦ Radīsim savu kino.

✦ Peldēsīm pašu radītās kristāla bļodu skaņu vibrācijās.

✦ Un vēl un vēl un vēl.....

Darbnīcu vadis:

Iveta Varkale, konsultante Visuma kārtības jautājumos un starppersonu attiecībās;

Evita Ruža (attēlā), enerģētiskās vingrošanas un mandalu dejas pasniedzēja

Par darbnīcu, pieteikšanos un citu nepieciešamo informāciju varat uzzināt, zvanot vai rakstot Evitai: mob. tālr. 29486710, ruziks@inbox.lv

HOBĪJU KURSI

- ✓ Stila kursi
- ✓ Dekoratīvo ziedu kursi
- ✓ Gleznošanas kursi
- ✓ Rotu gatavošana
- ✓ Foto kursi
- ✓ Kosmētikas kursi
- ✓ Dekupāžas kursi
- ✓ Ziepjū, sveču liešana
- ✓ Zīda apgleznošana
- ✓ Floristikas kursi.

www.hobijukursi.lv 100% garantējam

Bez līviem Latvija nebūtu tik krāšņa

Līvu skaits faktiski nesarūk, jo ir diezgan maz latviešu, kuriem nebūtu līvu asiņu, stāsta **Julgī Stalte**, viena no pazīstamo līvu Staltu dzimtas, nu jau desmit gadus folkloras kopas *Skandinieki* vadītāja. Tomēr līvu pašsajūtu Latvijā par komfortablu viņa nesauc, jo līvu identitātei neļauj izpausties ar konkrētu krāsainību. Latviskā un lībiskā identitāte ir neatraujamas, tomēr pagaidām Latvijā nav izdevies panākt apziņu, ka līvi – tie esam mēs, nevis viņi. Julgī Staltei viņas identitātes lībiskā daļa ļauj sajust mūsu izcelsmes senākos slāņus un sarunāties ar akmeņiem, kokiem un šīs zemes dieviem.

▼ *Egils Zīrmis*

Kā cēlusies Staltu dzimta, kurai piederī?

Par to ir leģenda, ka vētras laikā milzīgs kuģis no Ālandu salām gājis bojā pie Kolkas. Tikai trīs lieli vīri spējuši izpeldēt krastā. Tie apprecējuši lībietes un kļuvuši par Staltiem.

Kad tu pēdējoreiz runāji līvu valodā?

Šodien! Seminārā ar Zoju Sili, kas ir arī līvu valodas pasniedzēja, par nākotnes plāniem sarunājāmies līvu valodā. Kad mācījos un dzīvoju Igaunijā, vienu brīdi līvu valoda man bija tā kā pazudusi, sajaukusies, bet tad to atguvu un sāku arī rakstīt dzeju un bērnu dziesmas šajā valodā.

Kā igauņi uztver līvus?

Igaunija ļoti spēcīgi uztur sapratni par somugru kopīgo telpu. Katru gadu viņiem ir radu tautu mēnesis, ir programma, kas ļauj Krievijas somugriem studēt Igaunijā, tad atgriezties savā zemē un darīt labu savai tautai. Mēs, līvi, šajā kategorijā esam tāda ipaša pasuga – zināmā mērā pabērni, bez tiesībām un iespējām, bet brīvi, ar brīvu valsti. Jo brīvas valstis ir tikai četras: Somija, Igaunija, Ungārija un Latvija.

Cik cilvēku tagad runā līvu valodā?

Tas ir spekulatīvs jautājums. Ir cilvēki, kuri šo valodu mācījušies augstskolās, citi ir apmeklējuši kursus. Daudz lielāks ir to skaits, kuri spēj līvu valodā dziedāt. Tas dod jaunu elpu un telpu šai valodai un kultūrai, jo dziesma ir dvēseles saruna, mēs elpojam dziedot.

Vai tev ir vienalga, kurā valodā dziedāt?

Noteikti ne. Līvu valodai ir citāds ritms, man tā zīmē citādu sajūtu gammu. Ja to raksturotu krāsās, tie būtu pilnības ziedi, krāsainība ar uzvījumiem, ritmiskām kadencēm. Latviešu valodā dziedāšana ir skaudrāka, asāka... vairāk rāmjos.

Vai līvu kultūras tradīciju var uzskatīt par nepārtrauktu? Kā tā šodien tiek uzturēta?

Latviešu kultūra bez līvu kultūras nav iedomājama, latvieši nes sev līdzīgu līvu kultūras kodus. Līdz ar to par pārtraukumu nevar runāt. Jautājums ir par to, cik tālu turpinās senais, nošķirtais esības moments. Domāju, daudziem būtu interese mācīties līvu valodu, lai varētu sarunāties ar šīs zemes dieviem.

Tu to dari?

Jā. Kas ir mājas? Ne tikai iekštelpas. Mājas ir arī mūsu jūra, pakalni un ielejas, mūsu zaļie meži. Tikai tad, kad esi spējīgs tam dot un arī nemit pretī, tu vari sākt ar to sarunāties.

Paradokss – līvi izmirst, bet līvu ainava Ziemeļkurzemē turas stabilāk nekā iekšzemes latviešu ainava, kas pēdējos gados strauji pārveidojas.

(*Smejas.*) Varbūt, lai gan līvu apdzīvotā teritorija ir daudz plašāka nekā tikai tie pēdējie 12 līvu apdzīvotie jūrmalcieši. Tas faktiski ir kultūrvēsturisks noziegums – ja bērniem māca par līviem, tad ļoti stereotipiski: dzīvoja līvi, tad atnāca dižie balti, un līvi izmira vai noslicinājās jūrā, 13. gadsimtā izzuda, lai gan līdz tam dzīvoja teju visā Latvijā (arī Lietuvā var atrast līvu vietvārdus). Tas ir baltu kults. Ideoloģija, ko radīja, lai izveidotu latviešu tautu. Šajā gadījumā drusku nodarīja pāri līviem.

Padomju laikā līvi parādīja raksturu – viņiem gribēja atņemt tiesības rakstīt tautību pasēs, bet viņi protestēja.

Jā, padomju vara to gribēja aizliegt, lai samazinātu tautu skaitu Padomju Savienībā. Es, var teikt, šajos līvu protestos esmu piedalījies, vēl mātes mēsās būdama, – mamma līdz ar citiem aktīvākiem līviem gāja pie sabiedrībā pazīstamiem cilvēkiem, pie gaišām galvām, un lūdza parakstīt vēstuli ar lūgumu atstāt līvu tautības ierakstu pasē. Vienmēr ir bijuši arī tādi, kas no tā baidījās. Cik zinu no nostāstiem, vienu vēstules eksemplāru pat

PIRELLA GÖTTSCHE LOWE

PIRELLA GÖTTSCHE LOWE

saplēsa, bet parakstu vācēji bija gudrāki – viņi šo vēstuli rakstīja ne jau vienā eksemplārā.

Vai tagad Latvijā savu valsti vienmēr ir gludas?

Trakums ir tas, ka zeme ir tā, kurā vienmēr esam dzīvojuši, bet šai valstiskajai struktūrai, par kuru paši esam tā cīnījušies, mēs īsti neesam vajadzīgi. Tas ir skumji, jo līvi ir sastāvdaļa, bez kuras šī zeme nebūtu tik krāsaina un krāšņa.

Kā tu izjūti šo nevajadzību?

Nav nekādas nopietnas struktūras, atbalsta formas, lai saglabātu kultūras dažādību, vēl saglabājušos līvu kultūru. Ir tikai atsevišķi centieni, piemēram, dabūt cauri vienu gramatu, vienu konferenci... Viss turas vienīgi uz cilvēku entuziasmu, un ik pa brīdī mēs ir piešprīces. Tāds ir valsts atbalsts veselai tautai. Arī līvu Rīgā nav nevienas vietas, kur mēs varētu sanākt kopā, veidot svētdienas skolas, līvu vakarus, lasīt līvu grāmatas. Braukt tikai uz Mazīrbu un Turaidu nav nopietni.

Kāda bija līvu situācija starpkaru Latvijā?

Līdzīga. Uzrāviens būtībā nāca no kaimiņu somugru tautām, no zinātnes, kas pētīja līvus, izdeva grāmatas – lielākoties ārpus Latvijas. Pēc tam nāca Ulmaņa režīms, kurā nekādas atkāpes no "vidējā latvieša" nebija iespējamas, tostarp būt līvam. Bija cerība izveidot Līvu pagastu – 12 ciemus aiz lielajiem Ziemeļkurzemes mežiem –, bet arī to neatļāva. Baidījās no separātisma. Ja dos tiesības lī-

Līvu valodai ir citāds ritms, man tā zīmē citādu sajūtu gammu. Ja to raksturotu krāsās, tie būtu pilnības ziedi, krāsainība ar uzvijumiem, ritmiskām kadencēm.

viem, varbūt latgaļi arī prasis, suiti, malēnieši, dienvidkurzemnieku...

Atjaunotās Latvijas Saeimā taču ir bijuši līvu deputāti, piemēram, Ilmārs Geige, tavs tēvs Dainis Stalts, tagad brālis Dāvis Stalts.

Viņi kaut ko dara, bet neizdodas panākt galveno – cilvēku attieksmi ne tikai vārdos, apziņu "mēs esam", nevis "viņi ir". Līvi nav kaut kas atrauts, kādi aborigēni, kuru esība tev, latvietim, jāatbalsta, tā ir daļa no tevis.

Patlaban līviem ir pēdējais brīdis, labs pēdējais brīdis, kurā vēl varētu dabūt atspērienu. Tautai ir vairākas zaudētas paaudzes. Kad cilvēki sāk meklēt jēgu savai dzīvei, meklēt izskaidrojumus "Kāpēc es esmu tāds? Kāpēc šī zeme mani uzrunā? Kāpēc es esmu šeit?", viņi savos meklējumos bieži saskaras ar lībisko, bet viņiem trūkst informācijas, iespējas bagātināt savu identitāti. Ja šīs iespējas tiktu dotas, cilvēki garīgi varētu kļūt bagātāki.

Starp citu, es ļoti reti varu noticēt un pa-

klauties tam, ko man kāds cits liek darīt, bet reiz, kad Vaira Viķe-Freiberga veidoja garo kāpšanu, dziedot *Garu pupu*, tad, vai n tās bija Vairas līvu asinis (viņas senčos ir Dēles līvi) vai meistariņa psiholoģiskā prakse, kāpiena augšējā slāni, kur parasti satiecas kādu cilvēkveida padomdevēju, pārsteigta satiku kaut ko caurspīdīgu, gluži vai pūkainā apalām, dzirkstošām, zilām acīm un absolūtu mīlumu – gluži bezformīgu visas pasaules pozitīvisma iemiesojumu, absolūti vienkāršlabumu. Šī atmiņa mani vienmēr uzlādē.

Kā izveidojās tava identitāte? Veidoti cāku iespaidā?

Jā, tas nav grūti, ja piedzimsti ģimenē, kurā vecāki ņipri stāv un krīt par taisnību, par Latvijas brīvību, par latviešu kultūru. Latviskā un lībiskā identitāte ir neatraujamas vieno otras.

Kurā no tām tu apzinies sevi?

Noteikti abās. Es ilgi meklēju skaidrojumu, man vajadzēja daudzus gadus, lai pieņemtu, ka man var būt abas identitātes: Vienmēr šķita: nu, kā tu vari piederēt divām tautām? Varbūt tieši tas, ka man ir specifisks līvu vārds, jau bērnībā, kad vēl nebija mod daudz savādu vārdu, ļāva man ātrāk un stabilāk apzināties: esmu lībiete. Man pat vienpasē bija rakstīts "lībiete". Līvu valodā tas būtu "līvs", jo tur nav dzimtu atšķirību.

Varbūt tāpēc arī līvi izmirst?

Jā, jā, par šo tematu ir joki! Atgriežoties pie identitātes, līvu tauta veidojās no pirmajām ziemeļbriežu mednieku ciltīm, kas, iespējams, bija sāmi, kuri ceļoja uz ziemeļiem. Tad pienāca klāt somugri. Šis ciltis saplūda sarunājās ar šo zemi un palika šeit. Tad nāca balti un arī te palika, saplūda – nekas neizmira. Igaunus un latviešus ģenētiski neva atšķirt, un būtībā mēs esam somugri, kas runā baltiskākā valodā. Tas izskaidro to, kāpēc es varu mierīgi dzīvot ar identitāti, kas pieder manas tautas senākajai formai, un arī ar to identitāti, kas ir piederīga evolūcijas nākamajai pakāpei.

Tātad līvi ir tavas identitātes senākā daļa?

Jā. Rodot šo skaidrojumu, daudzas atieksmes lietas atrada savu telpisko izpratni Piemēram, astoņnieks. Mēs zinām "trīs labas lietas", arī "trejdieviņas", bet līvu valodā ir astoņas debespuses. To debesu apli var izstāstīt. Pirmā ir *idā* jeb ziemēlaustrumi – diglis, asns, dzīvība no haosa. Tie ir kā Meteni kad lielajā tumsā rodas pavasara aizmetnis. Otrā ir *mogor* jeb austrumi – satīplšana, zemes spēks. Trešā debespuse ir *jedāl* jeb dienēlaustrumi – dalīšanās, spēja dot katram. Pēc tam nāk *loimāg* jeb dienvidi – kulminācija, pilnbriedis, tas, kas gadā ir jāni. Nākamā ir *lēntš* jeb dienvidrietumi – ceļš, pārdomu, sakārtošanās laiks, kad tu saproti, kur tev jāiet. Pēc tam ir *vežgōr* jeb rietumi – ūdens spēks, miers, apskaidriba. Tad nāk *liūd* jeb ziemeļ-

rietumi, kur būtībā jau notiek sagatavošanās visa vecā iznīcībai un pārraīšanai. Pēdējā debespuse ir *pūoj* jeb ziemēli (no *pūoj* latviešiem ir "iet bojā") – dibens, gultne, visa pamats, bojāejas punkts vai Ziemassvētki, kad viss tiek pārrādīts. Sibīrijas ziemēļu tauta nganasani savu valodu būvē uz zīlbēm, kuras var ritmiski salikt pa astoņi. Runa un domāšana astoņniekā tiek uzskatīta par spēju sarunāties ar senču gariem. Mūsu tautasdziesmās arī šie astoņnieki ir atrodami. Varbūt tāpēc mums varēja veidoties dziedošā revolūcija, ka dziesmās esam kopā ar saviem senču gariem.

Tu vēl pieredzēji tos līvus, kas savā valodā runāja ikdienā.

Mans vecaistēvs ar mani visu bērību runāja tikai līvu valodā.

Stāstīja tev par līvu vēsturi?

Nē, stāstīja par zvēriem, putniem, jūrasbraucējiem – par visu, kas bērnam var būt interesants. Nopietnākas sarunas par līviem dzirdēju, kad atjaunoja līvu savienību. Daudziem līviem tad šķita aizskaroši tas, ka viņiem teica: tu neesi līvs, jo tu nezini līvu valodu. Daudziem nebija iespējas iemācīties valodu, jo sabiedrības attieksme pret to nebija labvēlīga. Tapēc tagad, kad jaunie censoņi pasaka: "Jūs neesat iemācījušies līvu valodu, tāpēc neesat līvi" ļoti sāp.

Kāpēc tagad visi līvi nemācās savu valodu?

Cilvēks ir kūtrs, viņam vajag labu motivāciju, lai kaut ko dārtu, citādi viņš sēž mājās, un viņa libīskums izpaužas viņa sirdsbalsi, iekšējās sajūtās, sarunās ar dabu, attieksmē pret lietām, bet tas arī viss. Ja to nevar bagātināt, šī saruna kļūst sekla. Mēdz teikt: ja tu dodies garīgā ceļojumā, nedodies turp viens. Ja ejat kopā, redzesloks ir daudz plašāks. Ja tu šajā ceļojumā dosies viens, tu no tā vari arī neatgriezties. Varbūt arī tāpēc, ka neesam spējuši būt cits citam stiprais plecs, mēs neesam varējuši doties šādos garīgos ceļojumos, satikt mūsu senču dvēseļu putnus un saņemt pareizo padomu. Tā ir Latvijas liela kopēja nelaime – baidāmies no vēstures, noniecinām senču gudrību. Ja mēs ņemtu vērā kaut vai senos pasaules uzskatus, tas vairāk sakārtotu arī mūsu ikdienu un nākotni. Man ir daudz vieglāk dzīvot, saprotot, ka ir garais mūžs un ka šeit mēs nākam ciemoties isajā mūžā.

Tīci, ka cilvēki atdzimst?

Sajūtu par garo mūžu, kopīgo telpu, kurā ir visa mana tauta, visi mani mīļie cilvēki, izjūtu pat fiziski. No turienes jau tās dvēselītes var dabūt (*Julgi nobučo savu atvasīti Annu Ki*). Viņa ir Zalkšu Annīte – Ki ir zalktis.

Vai tevī kādreiz iekšēji cīnās libīete ar latvieti?

Jā, vienmēr, kad mani ir kadas šaubas, kad nespēju nomierināties un darīt. Tad liekas, ka tūlīt visi trauki šķīdis.

Vai ir kaut kas, ko jūti tikai libīski?

Jā, tā ir senākās izjūtas – citāda laika un

Caur spēlēm ar bērniem var runāt par nopietnām lietām. Vai, kā bērniem patīk nopietnas lietas! Piemēram, par dzīvi un nāvi, par veļu laiku.

telpas uztvere. Tādas lietas tu tikai ar laiku iemācies sev atvērt, ja esi stereotipiskās domāšanas iegrozots. Ja tu sev atklāj šīs izjūtas, tu pasauli uztver citādi.

Kā tu šīs izjūtas atklāji?

Man ir viens stāsts par to, kas mani pārļauza. Tas arī notika īpašā vietā. Man nav daudz vietu, kuras mani fiziski vilktu pie sevis, bet uz to vietu man ļoti gribas visu laiku, lai gan esmu tur bijusi tikai trīs reizes. Man ir sajūta, ka tā vieta ar mani runā, mani bagātina, saspēlē ar mani. Galu galā mēs neesam dabas patērētāji, daba ir arī mūsu patērētāja, mums ir saruna ar dabu.

Mēdz teikt: ja tu dodies garīgā ceļojumā, nedodies turp viens. Ja ejat kopā, redzesloks ir daudz plašāks. Ja tu šajā ceļojumā dosies viens, tu no tā vari arī neatgriezties.

Kas tā ir par vietu?

Pie Mazirbes, netālu no Pētera ezera, Pēterupītes krastos ir klintis, kurās ierakstītas senas zīmes. Bijām dzirdējuši par to vietu un dabūjām vienu Mazirbes sievu, kura apņēmas mūs uz turieni aizvest. Kamēr iztaisījāmies, sāka jau krēslot. Man bija līdzī mazā meitiņa Lelū – viņas vārdu atradu livu kalendārā. Tad nu tur pie Pēterupītes es sapratu visu – gan to, kas tas ir par vārdu, gan kāpēc.

Mēs tur pētījām zīmes klintīs, cik tās augstas, cik aizaugušas... Te pamanīju, ka Lelū skatās nevis uz klintīm, bet pāri, kur upītes ietekā ir tāds kā zemesrags. Arheologu dati liecina, ka tur reiz ir bijusi apdzīvota vieta. Lelū skatās, rāda uz mežiņu un prasa: "Kas tie tādi ir?" Es saku: "Koki, kas gan cits." Bet viņa velk ar pirkstu un rāda: "Bet kas tas ir? Un tas?" Es, domādama, ka viņa prasa, kas te kādreiz ir dzīvojis, stāstu, ka te bija mūsu senči, bet Lelū atkal rāda un prasa: "Jā, jā, bet kas tie ir?" Tajā brīdī man bija tā, ka skudriņas skrēja pa visu ķermeni, jo Lelū sāka dziedāt kaut ko līdzīgu tam, ko mēs sauktu par indiāņu saucieniem vai sāmu joikām.

Kas tas bija?

Vēlāk man tas viss skaisti sastājās kopā informācijas loka limenī. Latvijas senie ganu saucieni un arī dažas senākās šūpuļdziesmas ir saglabājušas veidu, kas būtībā atbilst sāmu joikām. Sāmi desmit tūkstoš gadus pirms mūsu ēras gāja te cauri, un vēl pirms 50 gadiem Vidzemē eļošanas tradīcija bija dzīva, tātad tas ir ļoti, ļoti senas tradīcijas pārmantojums. Lelū, elū – tā ir ziemēļu dziesma. Mana meitiņa ar šo spontāno dziedāšanu savilka paralēles ar sāmiem, ziemēļu puslodi, spēju domāt ārpus šīs zemes un valsts robežām, sajūtot ziemēļu reģionu kopību.

Mums ik pa laikam velk klāt dienvidu tautas un kultūras. Tagad jau visu ko skaidro caur dienvidu skatupunktiem. Man tas liekas ļoti nepareizi. Mēs esam dabas sastāvdaļa. Ja tu neesi tuksneša cilvēks, tev nevar būt tāda pati attieksme pret dabu kā tuksneša cilvēkam. Viņam, piemēram, saule ir ļaunais, mums – labais.

Ja sametam visu vienā katlā, kļūstam zaudētāji. Mums nav obligāti jāpievelk savs ķeksītis kādam no Indijas vai citas tālas zemes, mēs drikstam droši būt tie kas esam. Tikai... mēs tiekam audzināti kā patērētāji, bet ir jāaug kā devējam, kas spēj dot otram, dot valstij. Tad arī atbil dības sajūta ir citāda. Kas tad tā par dzi vošanu, ja tu neesi atbildīgs par katru soli, ko sper?

Tu ar gariem runā tikai lībiski?

Nē, arī latviski.

Ar vieniem un tiem pašiem gariem?

Ja man gribas kaut ko teikt kādien vadošiem gariem, tad runāju livu valodā.

Ja gribu teikt kokam, varu arī latviski, jo koks ir poliglots.

Ēsi nepārtrauktā kontaktā ar gariem?

Ja tā būtu, tad jau man būtu nopietnas psihiskas novirzes! Bet labi saprotu, ka savās domās var doties pie gariem pēc padoma. Pusaudzes gados pie manis sapnī ir atnācis vectēvs un devis padomu, kas man ļoti līdzēja.

Tīci tam, ka gari ir, vai gribi tam ticēt?

Es zinu, ka gari ir! Mums taču katram ir gars, ne tikai ķermenis.

Gars runā tikai tad, kad tu viņu uzrunā?

Protams! Jautājums ir arī par to, vai tu spēj sadzirdēt. Vai spēj iziet cauri diviem viēnādiem kokiem vai akmeņiem ar jautājumu un tad iet, kur kājas nes, un redzēt, kas ir apkārt un vai tas ar tevi sarunājas, dod atbildi uz tavu jautājumu. Tas jau ir tavs ceļš. Vai caur šo apkārtni ar tevi runā tevis paša gars vai daba, tas jāizspriež katram pašam. Galvenais ir vai tu šajā ceļā gūsti atbildi. Un, ja tu atnāc atpakaļ caur šiem diviem akmeņiem un pieraksti, ko sajūti, tad bieži vien arī pēc šo pierakstu izlasīšanas ieraugi: re, kur atbilde, kas man turpmāk jā dara!

Tu pati esi tā meklējusi atbildi?

Vienu reizi. Nevarētu teikt, ka tas nāca viegli. Sākumā likās, ka skriedama visu redzu un tajā pašā laikā neko neredzu. Kad nomierinājos un līdzsvarojos, saņēmu arī atbildi.

Līdzīgi ir ar saules gada godiem. Esmu tos svinējusi vienmēr, bet tagad katru godu reizi jau gaidu ar citādu vajadzību. Tā ir gluži kā psiholoģijas stunda. Uguni tu sadedzini visu lieko, ačgārno un tuvoji līdzsvaram. Liela jā informācijas telpā šūpojoties, mēs savās sajūtās zaudējam līdzsvaru. Godu svinēšana ir līdzsvara meklējumi. Labi ir tas, ka mūsu kultūra nav ar stingriem priekšrakstiem, ir improvizācijas iespējas, nav katra dziesma jādzied stingri noteiktā brīdī. Arī no bērnu dziesmām katrā reizē kāda viena būs istā. Protams, improvizēt vari tikai tad, ja labi zini bāzi, tautasdziesmu formulas, citādi tā ir kultūras varošana.

Vai līvu godu tradīcijas ir citādas nekā latviešiem? Piemēram, kāzu svinēšana neprecētam mirušajam.

Tas ir daudz tautu kultūrā. Tradicionālās kultūras neizliekas, ka nāves nav, līdz ar to pret pārejas posmiem izturas normāli.

Vai mūsdienu bērnus interesē senās tradīcijas? Brižiem šķiet, ka jaunā paaudze vispār nedara neko citu, kā tikai nepārtraukti sazinās virtuālajā vidē.

Tapēc, ka viņiem nepiedāvā neko citu. Viņi ir izolēti no skaistās krāsainības, ko var piedāvāt daba, vairāk nekā 20 gadus mācoties slēgtās telpās bez kontakta ar dzīvību, un neviens vecāks viņiem neiemāca, kā spēlēties ārā. Tad nu viņi vairs nezina, kā rāpties kokos vai kādu spēli izdomāt, kad nav nekā. Kad parādi, viņi atplaukst. Kā mana mazā meita teica: iešu laukā tikai ar tevi, jo tad visiem bērniem ir interesanti!

Turklāt caur spēlēm ar bērniem var runāt par nopietnām lietām. Vai, kā bērniem patīk nopietnas lietas! Piemēram, par dzīvi un nāvi, par veļu laiku.

Tu veļus baro?

Jā. Šogad pat divas reizes baroju. Vienu reizi mājās, rādijām bērniem fotogrāfijas un stāstījām par aizgājušajiem radniekiem.

Tu baro konkrētus veļus?

Tu uzliec cienastu un tad sauc. Jo vairāk senču tu nosauc vārdā, jo vairāk saimes vari sasaukt kopā. Sāmiem labais tonis ir spēja nosaukt senčus līdz septītajai paaudzei.

Ko novēli savai valstij dzimšanas dienā?

Katram pašam atgūt savu mugurkaulu! Kļūt atbildīgākam, vērtīgākam gan sev, savai ģimenei, gan savai valstij! Tad atkal viss būs labi. ☺

ASTAROTS

Tīgeracs

Tīgeracs ir zeltaini brūns akmens, kas kopš senatnes izmantots, lai aizsargātos no negatīvām enerģijām. Tas lieliski aizsargā pret noskaudumu un burvestībām. Tīgeracs kļiedē bailes un nemieru, mazina grūtisirdību, tāpēc dziednieki to iesaka cilvēkiem ar psihosomatiskām kaitēm. Ar savu spēju iedvest gribasspēku, mērķtiecību, drosmi un pašpajāvību, tīgeracs mazina spriedzi, līdzsvaro garstāvokļa maiņas. Tīgeracs savu saimnieku brīdina par briesmām, kļūstot viņa rokās „smagāks”. Akmens spēj pasargāt no nelaimēm, skandāliem un strīdiem. Pēdējā laikā tas ir īpaši pieprasīts, jo vēl viena šī akmeņa īpašība ir spēja savam nēsātājam samazināt apetīti, tādā veidā palīdzot notievēt. Litoterapijā iesaka šo akmeni nēsāt pie tādām saslimšanām kā artrīts, locītavu un mugurkaula problēmas.

Tīgeracs eņģelis

Kulons ar dubultu spēku eņģeļa figūriņa vienmēr atgādina par Jūsu sargāngeli, bet akmeņa saigas no negatīvām enerģijām
Cena Ls 3,49 + pasta izdevumi (EUR 4,91)

Tīgeracs kulons, mazais

Kulons (20 mm) no tīgeracs
Cena Ls 2 + pasta izdevumi (EUR 2,85)

Tīgeracs kulons, lielais

Kulons (35-40 mm) no tīgeracs
Cena Ls 3,88 + pasta izdevumi (EUR 5,52)

Tīgeracs kulons "Emu acs"

Unikāls tīgeracs kulons (35-40 mm), kuram viena puse ir slīpēta, bet otra puse neapstrādāta, gluži kā no dabas veidots.
Cena Ls 3,88 + pasta izdevumi (EUR 5,52)

Tīgeracs krelles

No maziem tīgeracs gabaliņiem veidotas krelles (45 cm)
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi (EUR 4,98)

Krellu virtene (90 cm) no maziem tīgeracs gabaliņiem
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi (EUR 4,98)

No tīgeracs bumbinām veidotas krelles (45 cm)
Cena Ls 6,50 + pasta izdevumi (EUR 9,25)

Elegantas krelles no apslēptām tīgeracs bumbinām (45 cm)
Cena Ls 9,50 + pasta izdevumi (EUR 13,52)

Pasūtījumu var veikt pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv. Veikali-saloni Rīgā, A. Čaka ielā 64, Ventspīļi, Lielā ielā 4 www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Taro kārtis un ezoteriski suvenīri.

Katram pasūtītājam īpaša dāvana no www.astarots.lv – tīgeracs akmentiņš.

CISTERCIEŠI,
ŠKĪSTĪTAVA
UN SVĒTAIS GRĀLS

Klosteru reformatori cistercieši bija arī krustneši, mistiķi un inženieri. Viņiem šķīstītavā esot rezervēta īpaša vietiņa.

▼ *Anete Moroza*

Ko darīt, ja paradizes priekšnams zemes virsū pārvērties par netiklības perēkli, prieka namu un žūpošanas midzeni? Šādi klosterus raksturoja viduslaiku hronikās, kur bieži žēlojās par mūku plašo uzdzivi un mantrausību. Klosteris, kas ir kritis, jāreformē! Reformēt nozīmēja atgriezties pie sākotnējiem ideāliem, no kuriem tie bija krietni vien novirzījušies. Tā kā klosteri itin bieži krita grēkā, mēdz teikt, ka visa mūku kustības vēsture ir nemitīga klosteru reformu vēsture. Vienpadsmitā gadsimta grēka purva vidū sevišķi izcēlās klinieši – abatiju tīkls ar Klīni abatiju centrā, kas savu zelta statusu uzaudzēja no rentes naudas, baznīcas desmitās tiesas, feodālajām tiesībām un svētcelnieku ziedojumiem. Kaut arī formāli viņi sekoja Svētā Benedikta regulai, realitātē Klīni garīdznieki vairāk par Svētajiem Rakstiem studēja dažādas nodokļu grāmatas.

Taču ne jau visi savu dvēseli bija izmainījuši pret zeltu un komfortu. Un tā 11. gadsimta sākumā kāds benediktiešu abats Roberts no Molemas Burgundijā pamesta savu abatiju un kopā ar aptuveni divdesmit sekotājiem apmetās purvainā zemes strēlē netālu no Dižonas, vietā, ko sauca par Sito. Senajā franču valodā Sito nozīmē niedrāji, bet vietas latīniskais nosaukums ir *Cistercium*, no kā radies arī cisterciešu ordeņa apzīmējums. Roberts ar saviem biedriem tur dibināja jaunu klosteri *Novum Monasterium*, kura brāļi ne vien atgriezās pie Benedikta regulas, bet savā askēzē to pat pārspēja. Viņi benediktiešu melnos habitus nomainīja pret baltiem nekrāsotas vilnas tērpiem un apņēmās atgriezties pie mota "Lūgšanas un darbs". Cistercieši noslēdza aliansi ar Burgundijas hercogiem un tika pie akmeņiem baznīcas celtniecībai un vīna dārziem. 1106. gadā viņi iesvētīja baznīcu, kas bija veltīta Jaunavai Marijai. Cistercieši radīja paši savu konstitūciju *Carta Caritatis* (Žēlsirdības hartu). Tā gan vairākkārt rediģēta un pielāgota tagadnes dzīves prasībām, taču sākotnēji uzsvars tika likts uz vienkāršu dzīvi, milestību, lūgšanām un pašaielīdzību. Jo cisterciešu klosterim bija jābūt ja ne paradizes priekšstelpai, tad šķīstītavai, kurā dvēseles varēja sagatavoties debesu svētlaiemei.

Atšķirībā no elles šķīstītava bija daudz patīkamāka vieta.

Kāpjot šajā šķīstītavas kalnā, dvēselei bija jāatbrīvojas no nāves grēkiem. Un tos mazgāja ne jau ar ūdeni, bet gan ar uguni. Cisterciešiem šāda šķīstītava bija pats klosteris.

CISTERCIEŠI UN ŠĶĪSTĪTAVA

Kas notiek, ja cilvēks nogrēkojas? Saskaņā ar katolīcības doktrīnu pēc nāves grēcinieka dvēselei sagatavots viens no diviem iespējamajiem scenārijiem – mūžīgais vai pārejošais. Mūžīgais lemts tiem, kas dzīves laikā pastrādājuši nāves grēku. Ja cilvēks pārkāpj Dieva baušļus un piedevām to veic no brīvas gribas, tas tiek pielīdzināts Dieva draudzības noraidīšanai. Viņš sarauj saikni ar vienīgo mūžīgās dzīvības avotu, dvēsele zaudē iespēju dzīvot mūžīgu dzīvi kopā ar Dievu un tā vietā iemanto mūžīgo nāvi ellē.

Bet ir arī mazi un pat pavisam sīki grēciņi, kas, lai arī nav pieskaitāmi nāves grēkiem, tomēr sabojā attiecības ar Dievu. Šādiem grēkiem aplipusi dvēsele nav tik neglābjami netira, ka tai jādodas uz elli, taču arī ne tik tira, lai varētu doties uz paradīzi. Tāpēc caur pārbaudījumiem un ciešanām tā tiek šķīstīta jau šeit uz zemes, bet, ja vēl nav gana tira, pēc nāves engēlis to aiznes uz vietu, kas nav ne debesis, ne elle – uz šķīstītavu.

Dante Aligjēri (1265–1321) savā *Dievišķajā komēdijā* apraksta dzejnieka ceļojumu pa elli, šķīstītavu un paradīzi un atspoguļo vēl viduslaiku priekšstatu par dvēseles dzīvi pēc nāves. Dantem šķīstītava ir kalns ar septiņām terasēm, kur katra pakāpe simbolizē kādu no nāves grē-

kiem. Atšķirībā no elles šķīstītava bija daudz patīkamāka vieta. Kāpjot šajā šķīstītavas kalnā, dvēselei bija jāatbrīvojas no nāves grēkiem. Un tos mazgāja ne jau ar ūdeni, bet gan ar uguni.

Cisterciešiem šāda šķīstītava bija pats klosteris. Tā bija vieta, kur varēja nomazgāt grēkus un sagatavoties ceļojumam uz debesīm. Šādu viziju aprakstījis kāds 13. gadsimtā dzīvojošs cisterciešu mūks. Svētais Benedikts viņu ievēdis klosterī, kurā tas redzējis rindu ar mūkiem, pār kuriem list kausēts metāls. Bijusi arī otra rinda, ko tobrīd cepinājušas uguns liesmas. Jaunava Marija grēciniekiem centusies palīdzēt – tiem, kurus viņa nespējusi paglābt, sūtījusi aukstu vēju, lai atvieglotu viņu svišanu. Cistercieši ticēja, ka viņiem šķīstītavā rezervēta īpaša vietiņa, kas ir kā kompensācija par askētisko dzīvi klosterī. Taču cistercieši ātri vien kļuva bagāti, un ideja par askēzi un grēku nomazgāšanu piemirsās.

SVĒTAIS BERNĀRS NO KLERVO

Bernārs no Klervo, jauns un dedzīgs cilvēks, Sīto klosterim pievienojās 1113. gadā. Piedevām viņš neatnāca viens, bet atveda sev līdzī 35

augstdzimušus radniekus. Viņi visi apvilka gaišos cisterciešu habitus un noskuva matus, atstājot vienīgi vainadziņu ap kailo galvvidu. Svētais Bernārs pie Eiropas viduslaiku debsim bija koša zvaigzne – ne vien mistiķis un garīgais līderis, bet arī kaislīgs mākslas kritiķis un krusta karu propagandētājs. Līdz ar viņa piebiedrošanos sākās vēra ņemama cisterciešu ekspansija, kas auga proporcionāli Bernāra slāvi. Ordenim pievienojās jauni, dedzīgi cilvēki, un cisterciešu klosteri tika būvēti gan Anglijā, gan Austrijā. Pats svētais savas dzīves laikā pieredzēja 65 jaunu kopienu dibināšanu. Bernāra ietekmes kulminācija bija viņa garīgā dēla mūka Bernardo iecelšana par pāvestu – 1145. gadā viņš kļuva par pāvestu Eiženu II.

Bernārs jo asi vērsās pret pagrīmušajiem klosteriem un pārmeta

Kaislīgos sprediķos viņš nosodīja Klinī mūkus, ka tie nodevušies ēšanas un dzeršanas baudām pat tik tālu, ka veselie simulē slimības, lai tikai varētu dabūt gabalu gaļas.

Klinī abatam, ka tas no klostera vadītāja kļuvis par pilskungu. Kaislīgos sprediķos viņš nosodīja Klinī mūkus, ka tie nodevušies ēšanas un dzeršanas baudām pat tik tālu, ka veselie simulē slimības, lai tikai varētu dabūt gabalu gaļas (kaut gan klosteros ēdienkarte bija veģetāra, slimību gadījumos organisma spēcināšanai atļāva ēst gaļu). Tāpat viņš norādīja, ka mūku drānas jau sen vairs netika austas no nebalinātas, raupjas vilnas, bet gan to izsmalcinātiem materiāliem, tādiem pašiem kā bruņinieku drānas.

“Ja jūs bagātīgi dalāties ciešanās ar viņu, kas par jums ir miris, jūs tāpat caur viņu bagātīgi dalāties mierinājumā, un tādējādi jūsu dvēsele viņā kļūs iepriecināta un atteiksies no jebkura cita veida iepriecinājuma,” teicis Bernārs kādā no saviem sprediķiem. Viņš bija atzīts mistiķis un sarakstījis vairākus teoloģiskus sacerējumus. Taču tikpat kaislīgi viņš propagandēja vardarbību Dieva vārda un bija Otrā krusta kara sludinātājs. “Es atvēru savu muti, sāku runāt, un tūda! krustneši savairojās līdz bezgalībai. Ciemati un pilsētas ir pamesti. Tur ar grūtībām atradīsiet vienu virietu uz septiņām sievietēm,” pēc kāda sprediķa viņš ziņoja pāvestam. Cisterciešiem bija nozīmīga loma krusta karu gājienos, un šā ordeņa mūki bija krusta karu līderi un hronisti. No cisterciešiem arī izauga templieši – viens no varenākajiem kristiešu militārajiem ordeniem, kas veidots pēc līdzības ar karaļa Artūra apaļā galda bruņiniekiem. Bernāra koncepts par kristiešu varoni radīja dažādas interesantas kultūras ietekmes, un vairāki pētnieki izteikuši pārliecību, ka poēmas *Parsifāls – Grāla meklējumi* turpinājumu *Svētā Grāla meklējumi* radījuši cisterciešu mūki.

Sākumā Svētais Grāls nebija svēts. Tas bija pilnības rags, ko par svēto kausu padarīja cisterciešu mūki, kas mēģināja pārrakstīt leģendu par karali Artūru. Viņu mērķis bija to iztirīt no visiem pagānu ticējumiem un simboliem un sasaistīt ar ordeņa militāro filozofiju. Taču cistercieši nepazīna ķeltu maģisko pilnības ragu. Tā kā caur svēto vakarēdienu simboliski tiek uzņemta Kristus miesa un asinis, viņi pilnības ragu padarīja par kausu, kurā Jāzeps esot uztvēris Kristus asins lāses.

Floras Joahima (1135–1202) trīs laikmeti

Floras Joahims bija cisterciešu mūks, kas izveidoja vēl striktāku un askētiskāku atzaru – Floras Sandžovanni orderi. Viņa apokaliptiskās teorijas, kas balstītas uz Jāņa Atklāsmes grāmatu, savulaik bija tik populāras, ka saglabājusies legenda, ka pirms Trešā krusta kara konsultēties pie Joahima devies Ričards Lauvassirds. Joahims radīja pat savu vēstures teoriju, kas pēc Svētās Trīsvienības principa iedalīja laiku trīs laikmetos:

- ✦ Tēva laikmetā, kas ir arī laju laikmets un atbilst Bībeles Vecajai Derībai;
- ✦ Dēla laikmetā, kas ir garīdzniecības laikmets un atbilst Jaunajai Derībai;
- ✦ Svētā Gara laikmetā, kas ir mūku laikmets un attiecināms uz nākotni – uz laiku pēc 1260. gada, kad cilvēki nonāks tiešā kontaktā ar Dievu un sasniegs pilnīgu brīvību. No evaņģēlija izplūdis Svētā Gara valstība – universāla mīlestība. Šajā jaunajā laikmetā garīdzniecība tiks nomainīta un Baznīcu vadīs Taisnīguma ordenis. Tikai šajā trešajā laikmetā varēs patiesi saprast Dieva vārdu dziļāko nozīmi.

CISTERCIEŠU ARHITEKTŪRA

Bernards izjuta personisku naidu pret vizuālo mākslu, un līdz ar viņa ietekmes augšanu no cisterciešu manuskriptiem pazuda skaistās miniatūras, līdz beidzot zīmējumi tika aizliegti ar likumu un dievnamos iznīcināti visi sienu gleznojumi. Slavens ir Bernarda kaislais dusmu izvirdums, kurā viņš vērsās pret baznīcu "liekajiem augstumiem" un "nevajadzīgajiem plašumiem" un zēlojas, ka neparastie grebumi un gleznojumi piesaista lūdzēju skatienus un novērš viņu uzmanību. Viņš arī sašuta par to, ka brālim, kas lasa, acu priekšā ir šie "netīrie pērīki, negantie lauvas, monstrozie kentauri, šie puscilvēki, šie svitrainie tīģeri, šie karojošie bruņinieki, šie mednieki, kas pūš savus ragus. Daudzi ķermeņi te redzami zem vienas galvas vai arī – daudzas galvas virs viena ķermeņa. Šeit ir četrkājains briesmonis ar čūskas asti un zivs ar nezvēra galvu". Jādomā, ka pašam Bernardam šī māksla šķita īpaši saistoša, ja jau viņš pret to tik karsti vērsās un uztraucās, ka dievlūdzēji tagad vairāk gribēs lasīt marmorā, nevis grāmatās un "pavadīs visu dienu, fantazējot par šīm lietām, nevis meditējot par Dieva likumiem".

Lai gan tika uzskatīts, ka arī arhitektūras formām jāatspoguļo ordeņa askētiskie principi, cistercieši bija ļoti uzņēmīgi pret dažādiem inženiertehniskiem jauninājumiem, un viņu orderis ir radījis vienus no skaistākajiem sakrālās arhitektūras paraugiem. Cisterciešu goda lieta bija noligt pašus labakos akmeņkaļus. Viņu ēkas bija kā simboli – baznīcām bija krusta veida plānojums, ar nelielu prezbiteriju, kurā norisinājās liturģiskie

Bernards izjuta personisku naidu pret vizuālo mākslu, un līdz ar viņa ietekmes augšanu zīmējumi tika aizliegti ar likumu un dievnamos iznīcināti visi sienu gleznojumi.

rituāli, mazām kapelām transeptos, kas paredzēti privātām lūgšanām, un velvētu jomu, kas vidū nodalīts ar aizslietni, lai mūkus nošķirtu no laju brāļiem.

TRAPISTU ALUS

Pasaulē trapistu alus ir labi pazīstama firmas zīme, kas garantē augstu kvalitāti. Tādu visā pasaulē brūvē tikai astoņos klosteros: vienā Nīderlandē, vienā Austrijā un sešos Beļģijā. Trapistu alum ir dažādas šķirnes, bet tās vieno kreptīgums, kas saglabājies no laika, kad alus tika dēvēts par šķidro maizi un tā uzdevums bija spēcīnāt organismu lielā gavēņa laikā.

Arī visa gada garumā alus bija neatņemama klosteru diētas sastāvdaļa, jo ordeņa pirmsākumos trapisti nedrīkstēja uzturā lietot ne zivis, ne sieru, taču tagad stingrie likumi ir mīkstināti un daži klosteri dara paši savus sierus. Klosters vajadzībām trapisti brūvē vājāku alu, pārdošanai – stiprāku.

Kas ir trapisti? Tas ir cisterciešu ordeņa atzars, kas 17. gadsimtā izveidojās Francijā, *La Trappe* komūnā. Ko cisterciešu mūki šoreiz veļejās reformēt? To pašu, ko pirms piecsimt gadiem, proti, atgriezties pie vienkāršības un askēzes, kas no viņu ordeņa jau sen kā bija pazudušas. Atšķirībā no cisterciešiem trapistu klosteru refektorijās joprojām nepasniedz gaļas ēdienus.

Svētā Helftas Ģertrūde un lūgsna par dvēselēm šķīstītavā

2010. gadā bijušais Romas katoļu baznīcas galva pāvests Benedikts XVI teica runu par godu cisterciešu svētajai un mistiķe Ģertrūdei Lielajai.

Viņa dzimusi 1256. gada 6. janvārī, un Latvijā viņas dienu svin 16. novembrī. Kad Ģertrūde bija piecus gadus veca, viņu aizsūtīja uz Svētās Marijas Helftas klosteri. Tas tiek uzskatīts par Vācijas klosteru klosteri, un no tā nāk vēl trīs ievērojamas mistiķes un filozofes: Hakebornas Ģertrūde (1232–1292), Hakebornas Mehtilde (1241–1298) un Magdeburgas Mehtilde (1207–1294). Kaut gan starp vēsturniekiem joprojām nav vienprātības, vai klosteris piederēja benediktiešu vai cisterciešu ordenim, cistercieši viņu pieskaita savam svēto pulkam, jo māsas sekoja cisterciešu reformām. Ģertrūde pārējo māsu vidū izcēlās ar saviem talantiem. Viņu dēvēja par retorikas brīnumbēnu. Kad Ģertrūde bija divdesmit sešus gadus veca, viņa sāka piedzīvot vīzijas. Kopš tā brīža viņa pēkšņi apzinājās visu pārejošo lietu veltīgumu un sāka kultivēt augstāko garīgumu. Viņas biogrāfa vārdiem runājot, Ģertrūde no gramatikas pārgāja uz teoloģiju. Viņa izjuta īpašas simpātijas pret dvēselēm, kas cieš šķīstītavā, un bieži pieminēja tās savās lūgšanās, sakot: "Viens vārds, izteikts ar mīlestību, no sirds, nes daudz vairāk labuma dvēselēm šķīstītavā nekā daudz psalmu un lūgšanu, kas teiktas izklaidībā." Noskaitot īpašo Ģertrūdes lūgšanu, katru reizi no šķīstītavas uz zemi aizliido tūkstoš dvēseļu.

PRAKTISKIE SAIMNIEKI

Jau ordeņa pirmsākumos cistercieši iegādājās lielas zemes platības un vēlāk kļuva par izslavētiem lauksaimniekiem. Saskaņā ar to laiku kārtību cisterciešu mūki nāca no ietekmīgām un bagātām ģimenēm, tāpēc smagos lauku darbus viņu vietā paveica neizglītoti zemnieki. Viņi nepiedalījās brāļu lūgšanās, bet dzīvoja paši pēc sava dienas cikla. Šādu čaklo darba bišu abatijas varēja būt pat līdz diviem simtiem.

Cistercieši ieviesa dažādas saimnieciskas novitātes, kas pēcāk izplatījās visā Eiropā. Viņi savas produkcijas tirdzniecībai izveidoja organizētu sistēmu un jau 13. gadsimta vidū bija vērā ņemami uzņēmēji.

Cistercieši bija labi inženieri un klosteriem, kas atradās nomaļās ielejās, uzbūvēja sarežģītas hidrauliskās iekārtas. Līdz pat industriālajai revolūcijai tieši mūki klosteros bija radījuši lielākos Eiropas tehnoloģis-

Līdz pat industriālajai revolūcijai tieši mūki klosteros bija radījuši lielākos Eiropas tehnoloģiskos sasniegumus.

kos sasniegumus. Katrā klosterī bija darbnīca – atsevišķa ēka baznīcas lielumā. Šajās ražotnēs iekārtas darbināja ūdens enerģija. Tāpat hidroenerģiju izmantoja labības smalcināšanai, miltu sijāšanai, audumu izgatavošanai. Cistercieši 13. gadsimtā jaunās tehnoloģijas ieviesa arī mūsu zemes teritorijā. 1266. gadā mūki Dūņupē uzbūvēja pirmās dzirnavas. ☺

KAUPO KOPĀ AR TEODORIHU CEĻO UZ ROMU

Latvijā cistercieši ieradās jau 1205. gadā (citos avotos minēts 1202. gads) un Vecdaugavas krastā uzcēla savu klosteri, ko nosauca par Daugavgrīvas jeb Svētā Nikolaja kalna klosteri. Tas kļuva par svarīgu atbalsta punktu krustnešiem. Par klosterā abatu

bīskaps Alberts iesvētīja savu līdzgaitnieku cisterciešu brāli Teodorihu.

Kad līvu valdnieks Kaupo cīņā ar leisiem ticis smagi savainots, viņš devies pie Teodonha, kas bijis izslavēts dziednieks, un lūdzis palīdzību, apsolut, ka

pozitīva iznākuma gadījumā viņš nokristīsies. Teodorihš esot savācis dažādas zāles, sasmalcinājis un, piesaucot Dieva vārdu, sniedzis valdniekam. Brūce sadzijusi. Un Teodorihš kristījis Kaupo, devis tam Jēkaba vārdu un aizvedis uz Romu vizītē pie pāvesta.

CITA CIVILIZĀCIJAS VĒSTURĒ

Cilvēkus vienmēr interesējis, no kurienes esam cēlušies, kā attīstījušies, kāda ir mūsu misija. Versiju par to ir daudz – daļa ir Darvina teorijas piekritēji, kristiešiem viss uzrakstīts Bībelē, bet jaunas versijas turpina parādīties joprojām. Piemēram, aiz okeāna radies grupējums *The Spirit Science* piedāvā alternatīvu teoriju par civilizācijas vēsturi, kā no starpdimensionālām un augstas apziņas līmeņa būtnēm esam kļuvuši par 21. gadsimta cilvēkiem.

▼ *Jeva Melko*

Mūsdienu eksistē vairākas alternatīvas civilizācijas attīstības teorijas, tostarp arī *The Spirit Science* piedāvātā versija, kas visvairāk līdzinās kustības *Jaunais laikmets (New Age)* atziņām. *The Spirit Science* uzsver, ka nav ne sekta, ne reliģiska kustība, bet darbojas kā interneta medijs, piedāvājot informāciju seriāla veidā jebkuram interesentam. Kopš 2011. gada *YouTube* kanālā vien Džor-

dana Dāvida Pīrsa (*Jordan David Pearce*) veidotās sērijas noskatījušies vairāk nekā miljoni cilvēku.

Domu pārraide un om viņu garums

The Spirit Science teorijas pamatā ir apgalvojums, ka civilizācijas sākotnē uz Zemes bijušas starpdimensionālas būtnes ar ļoti augstu apziņas līmeni, tāpēc savstarpējā komunikācija norisinājusies ar domu un emociju palīdzību līdzīgi kā dzīvniekiem, nevis runājot un rakstot, kas tolaik būtu pārāk primitīvs saziņas veids. Saskaņā ar *The Spi-*

rit Science kopumā ir divpadsmit dimensijas, no kurām pirmajā atrodas kristāli un minerāli, otrajā – būtnes, kas dzīvo instinktu līmeni, piemēram, mazie dzīvnieki, kukaiņi. Mūsdienu cilvēks un lielākā daļa lielo dzīvnieku atrodas trešajā dimensijā, kurai raksturīgas intelektuālās spējas, atmiņa un apziņa. Pēc *The Spirit Science* pētnieku apgalvojumiem mūsdienu civilizācija ir ceļā uz ceturto dimensiju, kas paplašinās cilvēka apziņu un izpratni par Visumu.

Interesanti, ka šīs teorijas ietvaros dimensijas tiek skaidrotas kā pārejas starp dažādiem viņu garuma stāvokļiem. Pārvietošanās starp dimensijām varētu raksturot pēc

Tiek teoretizēts, ka viļņa garums mūsdienu dimensijā ir 7,32 centimetri, kas ir uzskatāms par īpašu, jo tas ir arī vidējais attālums starp cilvēka acīm, zodu un degunu, plaukstu platums, attālums starp čakrām. Šāds viļņu garums ir arī hindu Visuma skaņai om, kas tiek uzskatīta par spēcīgu meditācijas līdzekli.

Teorija ekspertu vērtējumā

Patiesības meklējumi sagatavo mūžīgai dzīvei

ANDRIS KRAVALIS, priesteris:

"Ir apsveicami pētnieku centieni atklāt cilvēka pārdabisko aicinājumu un jau šajā pasaulē meklēt un labāk apzināties cilvēka gara jeb dvēseles iespējas. Svētajos Rakstos ir teikts: ticībā mēs noprotam, ka pasaule radīta ar Dieva vārdu, ka no neredzamā cēlies redzamais. Jautājums par mūsu izcelsmi ir cieši saistīts ar mūsu dzīves galamērķi, kā arī dzīves uzdevumu patlaban.

Mēs visi esam ceļā, un patiesības meklējumi mūs pārveido un sagatavo mūžīgajai dzīvei."

Kolektīvā informācijas lauks

DACE ROLAVA, hipnopsihoterapeite:

"Par līdzīgām teorijām un idejām esmu daudz interesējusies un lasījusi, tāpēc piekritu, ka eksistējušas cilvēku, citplanētiešu vai pat klonētu būtņu civilizācijas pirms mums. Un nav svarīgi, kā mēs tās saucam: Lemūrija, Atlantīda vai kā citādi. Mūsdienu arheoloģiskie un zinātnes atklājumi liecina par šīm civilizācijām, to starp augsti attīstītu tehnoloģiju eksistenci senatnē, kas, iespējams, iznīcinātas meteorīta, zemestrīces vai magnētisko polu maiņas dēļ. Mēs esam lieliska norāde, ka attīstība ir iespējama līdz esošajiem tehnoloģiskajiem sasniegumiem, tāpēc nav pamata apšaubīt šādu sasniegumu iespējamību senatnē. Iepriekšējās civilizācijas ir atstājušas mums kolektīvu informāciju, tikai jautājums, vai spējam to uztvert. Domāju, ka visas mūsdienu ģeniālās idejas nāk no kolektīvā informācijas lauka, ko spējuši uztvert, piemēram, Stīvs Džobss, Bils Geitss un Einšteins. Lielākā daļa ideju ģeneratoru parasti ir domātāji, intraverti cilvēki, kuri kaut kādā veidā panākuši šīs atklāsmes, ko vēlāk devuši sabiedrībai. Varbūt arī mums jāklūst mierīgākiem, sapņainākiem un domājošākiem, lai iemācītos piekļūt kolektīvajai informācijai."

Citu civilizāciju zināšanas taro kārtīs

KRISTĪNE DUNSKA, taroloģe:

"Strādājot ar taro kārtīm, esmu pārliecinājusies, ka simboli, kas izmantoti taro kārtīs, nes spēkus, kas ir ļoti seni, darbojas un iedarbojas. Legenda vēsta, ka taro kārtis ir citu civilizāciju zināšanas, kas šifrētas kārtīs, un, zinot šo kodu, šifru, alfabētu, iespējams ielūkoties laikā, notikumos, cilvēkos. Kā ir patiesībā, nezina neviens, tāpat kā arī neviens precīzi nezina, cik patiesa ir alternatīvo civilizāciju attīstības teorija. Tas ir tāpat kā Mēness tā puse, kuru neviens nav redzējis, taču tā ir. Un kāds mums šīs zināšanas iedeva, kāds arī izlēma, ka pienācis laiks, lai ar tām sadarbotos. Par to, ka senie, netveramie, maģiskie vēstījumi darbojas, esmu pārliecinājusies. Tie dod mums papildu iespējas sakārtot savu dzīvi, vispirms jau garīgo pasauli, harmonizēt sevi, saprast savu vietu šajā pasaulē. Šīs zināšanas ir kā taro zizlis, kas pastiprina rokas spēku, protams, atceroties, ka viss atkarīgs no rokas, kas šo zizli tur..."

The Spirit Science uzsver, ka nav ne sekta, ne reliģiska kustība, bet darbojas kā interneta medijs, piedāvājot informāciju seriāla veidā jebkuram interesentam.

radio darbības principa – mainot kanālus, tiek uztverti citi radioviļņi, kas piedāvā citādu pārraidi jeb citu realitāti, pazūdot no iepriekšējās. Tiek teoretizēts, ka viļņa garums mūsdienu dimensijā ir 7,32 centimetri, kas ir uzskatāms par īpašu, jo tas ir arī vidējais attālums starp cilvēka acīm, zodu un degunu, plaukstu platums, attālums starp čakrām. Šāds viļņu garums ir arī hindu Visuma skaņai om, kas tiek uzskatīta par spēcīgu meditācijas līdzekli.

Dzīve dažādās dimensijās, protams, aktualizē mūsēno jautājumu par ceļošanu laikā un telpā, kā arī paralēlo realitāšu eksistenci, kas tradicionālajā zinātnē tiek uzskatīta par neiespējamu. Tomēr *The Spirit Science* civilizācijas attīstības apkopojumā šis jautājums vispār netiek uzdots, bet pieņemts kā pašsaprotams fakts.

Kolektīvā apziņa pat pērtiķiem

Ta kā *The Spirit Science* teorijā ļoti daudz tiek skaidrots par apziņu, tās ietvaros būtiski pieņemti arī kolektīvo apziņu vai tā

Marsieši iekaro Atlantīdu

The Spirit Science civilizācijas vēstures stāsts ir ļoti detalizēts, tiek izmantoti dažādi specifiski jēdzieni, par kuriem katru varētu uzrakstīt grāmatu. Tas sākas ar Lemūriju – tā dēvēto zudušo pasauli, kuras eksistencei apšaubā lielākā daļā tradicionālo vēsturnieku. Zemes attīstības gaitā Lemūrijas salu arhipelāgs nogrima, bet virs okeāna ūdeņiem pacēlās jauns kontinents Atlantīda, kuru tolaik par jaunās cilvēces mājām, pēc kundalīni uzskatiem, izvēlējās visaugstāk attīstītās būtnes nakāli. Kundalīni mācība atzīst, ka katrā cilvēkā atrodama "enerģijas čūska" ap mugurkaulu, pa kuru augšup un lejup pārvietojas enerģija. Tā kā Zeme ir dzīva, šāds mugurkauls ir arī mūsu

planētai. Vietā, kur enerģija tiek aktivizēta un sasniedz Zemes virskārtu, cilvēki kļūst par garīgajiem līderiem. Senatnē šī vieta bija Atlantīda, bet vēlāk pārvietojās uz Tibetu, kur budisti jau vairākus gadu tūkstošus bijuši garīgie līderi. Sajūtot Atlantīdas enerģētiku, tajā ieradās un sāka dzīvot ne tikai uz Zemes jau esošie cilvēki, bet arī divas citas rases no Visuma – ebreji un marsieši, jo divas no desmit Atlantīdas pilsētām vēl nebija apdzīvotas. Starp Atlantīdā dzīvojošajām rasēm sāka rasties nesaskaņas, jo katrai no tām bija raksturīga citas enerģijas izmantošana. Atlantīdas pamatiedzīvotāji dzīvoja izteikti sievišķās enerģijas ietekmē, bet marsiešu dzīvē dominēja vīrišķā enerģija. Jāņem vērā, ka enerģijas veidiem nav saistī-

bas ar dzimumu. Vīrišķā enerģija tiek uztverta kā lineāra, stratēģiska, analītiska un praktiska, par kuru cilvēkā atbild smadzeņu kreisā puslode. Bet sievišķā enerģija virzās daudzveidīgās līknēs, un ar to saistās radošums, kustība, izpausmes un emocijas, sajūtas, ka var doties jebkur un darīt jebko. Katrai enerģijai arī savi mīnusi – vīrišķajai tā ir nespēja pieņemt citas varbūtības un strukturētā uztvere, kurā uzmanība tiek pievērsta detaļām. Bet sievišķās enerģijas ietekmē raksturīga vienota veseluma uztvere, kas var radīt haosu, jo nav skaidrības, kas, kā un kādā virzienā jādara. Protams, ideālais variants ir šo enerģiju līdzsvars, kuru Atlantīdā mēģināja panākt arī cilvēki, tomēr tas neizdevās. Marsieši ar izteikti vīrišķo enerģiju bi-

dēvēto vienoto informatīvo lauku. Interesanti pētījumi mūsdienās apliecina masu apziņas eksistenci gan starp dzīvniekiem, gan cilvēkiem. Viens no slavenākajiem pētījumiem ir *Simts pērtiķi*, kura laikā aptuveni 30 gadus zinātnieki novēroja pērtiķus kādā Japānas salā. Pērtiķiem tika iekaroti saldie kartupeļi, kurus vienkārši nometa smiltīs. Dzīvniekiem tie ļoti garšoja, bet nepatika, ka tie ir smilšaini. Pērtiķu mazuļi izdomā-

ja, ka saldus kartupeļus var mazgāt, lai atbrīvotos no smiltīm, un iemācīja šo metodi arī saviem vecākiem. Lai gan sākumā tikai dažī pērtiķu vecāki sāka mazgāt kartupeļus, laika gaitā lielākā daļa pērtiķu izmantoja mazgāšanas metodi. Līdzko vairākums pērtiķu bija iemācījušies šo metodi, tā strauji izplatījās starp pērtiķiem citās Japānas salās un arī kontinentā. Metodi izmantoja citi pērtiķi bez reālas saskares ar tiem, kas metodi

jau mācēja, ko var izskaidrot ar informācijas plūsmu sugas kolektīvajā apziņā. Šis pētījums rosināja daudziem zinātniekiem pārvērtēt skeptisko attieksmi par kolektīvā apziņas eksistenci, ko papildina dažādi citu mūsdienu atklājumi.

The Spirit Science komanda veikusi interesantu pētījumu ar cilvēkiem. Austrālijā nejausām cilvēku grupām ar vairākiem simtiem dalībnieku tika parādīts specifisks

PIERĀDĪJUMS NO MŪSDIENĀM – DOGONU CILTS

Protams, *The Spirit Science* alternatīvā teorija par civilizācijas attīstību neatbilst zinātnieku un vēsturnieku tradicionālajiem priekšstatiem, tomēr tā piedāvā ticamu izskaidrojumu arī dažiem mūsdienās neatbildētiem jautājumiem. Viens šāds fenomens ir nu jau slavenā dogonu cilts Āfrikā, kas tūkstošiem gadu eksistējusi nošķirti no pārējās civilizācijas un tehnoloģijām. Dogonu cilts pārsteidza pasauli ar īpašām zināšanām par Sīriusa zvaigzni, kas mutvārdos pārmantotas no paaudzes paaudzē. Aptuveni 700 gadu vecos sienu zīmējumos dogoni attēlojuši Sīriusa zvaigzni, kas ir spožākā ar neapbruņotu aci redzamā zvaigzne. Taču jau

senajā zīmējumā viņi atklājuši, ka ap Sīriusa zvaigzni rotē daudz mazāka zvaigzne, kura veidota no smagākās matērijas Visumā. Dogoni vēl precizēja, ka mazākās Sīriusa zvaigznes rotēšanas ātrums ap lielāko ir apmēram 50 gadi. Tikai 1862. gadā otro Sīriusa zvaigzni pamanīja astronomi, bet dogonu atklātais rotēšanas ātrums aprēķināts tikai pēdējos 30 gados. Dogoniem ir arī savs izskaidrojums, ka pirms tūkstošiem gadu visu šo informāciju viņiem nodevušas neparastas, delfīniem līdzīgas būtnes, kas nolaidušās no debesīm. Protams, tradicionālajai zinātnei šāds izskaidrojums neder, bet lieliski iederas alternatīvās teorijās.

ja iznīcinājuši paši savu planētu, bet neliela atlikusi daļa ieradusies Atlantīdā, lai to iekarotu. Cilvēki uz Zemes mēģināja saprast marsiešus, un otrādi, tomēr ar laiku arvien vairāk sāka dominēt vīrišķā domāšana. Stāsts attīstās tālāk, iekļaujot magnētisko polu pārvietošanos, komētas nokrišanu uz Zemes, marsiešu izraisītu katastrofu, Atlantīdas nogrimšanu, kā rezultātā kritiski samazinājās apziņas līmenis uz Zemes dzīvojošajām būtnēm. Cilvēki sasniedza zemāko iespējamo apziņas līmeni, kad no jauna bija jāiemācās tādas elementāras lietas kā radīt uguni. Pavisam neliela grupiņa cilvēku spēja saglabāt augstāku apziņas līmeni citās dimensijās, palīdzot mūsdienu civilizācijas attīstībā.

zīmējums, kurā attēlotas cilvēku sejas, kas stāv no citām mazākām. Grupas spēja identificēt tikai dažas lielākās sejas. Pētījuma vadītāji devās uz Angliju, kur televīzijas pārraidē izstāstīja par šo specifisko zīmējumu un izskaidroja katras mazākās sejas atrašanās vietu. Pēc tam pētījums tika atkārtots Austrālijā ar citu nejauso grupu, kuras rezultāti bija pārsteidzoši – pat ja cilvēki joprojām nespēja saskatīt visas mazās sejas, vidējais skaits, ko viņi pamanīja, bija daudz lielāks nekā pirmajai grupai, kas rosina domāt par kolektīvās apziņas eksistenci. Pat bez nopietniem pētījumiem mūsdienās daudzi ir pamanījuši, ka līdzīgas idejas, kas vienā pasaules malā ir tikko ieviestas un uzskatāmas par unikālām, izrādās, ļoti līdzīgi tiek īstenotas arī kādā citā valstī. Kā iespējams, ka diviem cilvēkiem pasaulē radusies vienāda ideja? Protams, ka atbilde var būt: tā ir nejaušība, taču gadījumu biežums rosina domāt par kaut ko lielāku un ietekmīgāku, piemēram, vienotu informatīvo lauku.

Ceļā uz jaunu dimensiju

Kā apgalvo *The Spirit Science* pētnieki, civilizācija ir sasniegusi īpašu attīstības posmu, kad jānotiek pārmaiņām. Indigo bērni ir viens no spilgtākajiem piemēriem, ka mainās cilvēku uztvere – tā kļūst daudz jutīgāka gan pret apkārtējiem cilvēkiem, gan globāliem notikumiem, kā arī nepakļāvīgāka autoritātēm. Indigo bērnu vidējais zināšanu līmenis salīdzinājumā ar vienaudžiem ir augsts, turklāt viņi bieži demonstrē neparastas spējas, piemēram, paredzēt nākotnes notikumus, sarunāties ar mirušo gariem, pārvietot lietas bez saskares ar tām un daudzās citas. Zinātnieki joprojām mēģina izskaid-

Sajūtot Atlantīdas enerģētiku, tajā ieradās un sāka dzīvot ne tikai uz Zemes jau esošie cilvēki, bet arī divas citas rases no Visuma – ebreji un marsieši.

rot indigo bērnu neparastās īpašības ar uzvedības traucējumiem un garīgās attīstības problēmām, tāpēc bērni tiek ārstēti ar dažādiem medikamentiem, kas varbūt vienkārši ierobežo viņu apziņu līdz vēlamajam "normālajam" līmenim. Savukārt citi zinātnieki apliecina, ka cilvēkiem novērojamas DNS izmaiņas, kas, iespējams, liecina par fizioloģisku evolūciju, tomēr vēl pārāgi izdarīt secinājumus, kā tas viss ietekmēs cilvēka eksistenci. *The Spirit Science* pārstāvji gan apgalvo, ka diez vai redzēsim jaunu spirāļu attīstību esošajā DNS, drīzāk individuālu DNS aktivizēšanu un atkal apvienošanos ar kolektīvo DNS, kas palīdzēs attīstīt apziņu un saprātu civilizācijai kopumā.

Skaidrs ir viens – saglabājot esošo destruktīvo eksistenci, visdrīzāk mēs paši iznīcināsim savu planētu, kā to reiz jau izdarīja marsieši. Un to arvien biežāk sākam apzināties arī mēs paši, domājot par globālu vides, sabiedrības, politisko un ekonomisko sistēmu ilgtspēju. Tomēr indigo bērni, DNS mutācijas un pieaugošā kolektīvā izpratne par laimes un harmonijas nepieciešamību mūsdienu pasaulē rosina domāt, ka jau ir sākušās pārmaiņas pozitīvā virzienā. ☺

KUSTĪBA JAUNAIS LAIKMETS LATVIJĀ UN PASAULĒ

Kustība *Jaunais laikmets (New Age)* radusies 20. gadsimta otrajā pusē, iegūstot plašu popularitāti visā pasaulē. Lai gan kustībai nav viena līdera, baznīcas vai īpašas organizācijas, tā apvieno tūkstošiem sekotāju zem vienotas idejas par to, ka civilizācija virzās pretī *Ūdensvīra laikmetam*, kurā cilvēki sasniegs augstāku apziņas līmeni, spēs uztvert kosmiskās enerģijas un saprast kolektīvo apziņu, notiks garīga atdzimšana, atjaunosies miers un līdzsvars. *Visbiežāk Jaunā laikmeta ideju sekotāji apvienojušies mazākās kopienās, specializējoties ļoti dažādos virzienos, piemēram, dziedniecībā ar kristāliem vai auru pētniecībā. Latvijā ir vairāki Jaunā laikmeta ideju piekritēji, tomēr pagaidām oficiālas organizācijas nav.*

GARŠVIELAS VESELĪBAI

Konsultējis dziednieks
un pirtnieks
ZIEDONIS KĀRKLĪNS

Lauru lapa zupā, kanēlis rīta kafijā un vaniļa ābolmaizē – patiesībā garšvielas noder ne tikai ēdiena garšas, bet arī veselības un dzīves kvalitātes uzlabošanai. Kādas ir garšaugu dziednieciskās īpašības un enerģētiskais spēks?

▼ *Evija Poznaka*

EĻĻA VAI EĻĻAS IZVILKUMS?

Dziednieks, pirtnieks ZIEDONIS KĀRKLĪNS:

"Bieži augu izcelsmes produktu etiķetēs manāmas kļūdas – tiek jaukti jēdzieni "eļļa" un "eļļas izvilkums". Vajadzētu atcerēties, ka eļļu iegūst, izspiežot augu, bet tas nav izdarāms ar pilnīgi visiem augiem. Piemēram, no krustnagliņām iegūt eļļu būs faktiski neiespējami. Savukārt, aplejot augu ar jebkuru nerafinētu eļļu un uz mēnesi atstājot siltā vietā, izveidojas eļļas izvilkums, kas patiesībā nemaz nav sliktāks par pašu eļļu."

INGVERS IMUNITĀTEI

Garšaugam piemīt organisma tonizējošas, pretiekaisuma, sviedru un urīnu dzeņošas īpašības, tāpēc tas bieži tiek izmantots saaukstēšanās slimību, kā arī astmas un pneimonijas ārstēšanā. Ingvers palīdz atgūties pēc insulta un paralīzes, noder cīņā pret Alzheimeru slimību, asinsspiediena pazemināšanai, pret sāpīgām menstruācijām un nostiprina asinsvadus. Bieži izmantots mākslīgās dzērienu gatavošanā, jo uzbudina dzemdi un aktivizē tās darbību. Ingvera tēja palīdz pret grūtniecības nelabumiem. Garšaugi mazina dažādas sāpes – reimatisma, zobu, galvas un citas – ir lielisks palīgs caurejas gadījumos, jo regulē kuņģa un zarnu trakta darbību.

NIKNAIS AUGŠAMCĒLĒJS

Ja jūtat, ka strauji tuvojas slimība, palīdzēs uzlējumus, kas gatavoti no ingvera. Smalki sakapā divas ķiploka daiviņas un trīs svaiga ingvera šķēles, maisījumam pievieno pusi tējkarotes Kajennas piparu un visu aplej ar 100 g stipra, spirtota dzēriena, piemēram, degvīna, konjaka vai viskija. Uzlējumam stundu jāļauj nostāvēties, ik pa laiciņam apmaisot. Vakarā tas vienā piegājienā jāizdzer un jādodas gulēt zem siltas segas. No rīta slimība būs prom!

GALVASSĀPJU BIEDS

Samaisot tējkaroti ingvera pulvera ar siltu ūdeni līdz viendabīgai masai, veidojas pasta, kas palīdzēs pret galvassāpēm. Tā liekama uz pieres vai deguna ārmalām atkarībā no sāpju lokalizācijas. Iespējams, dedzinās, taču efektīvi atbrīvos no sāpēm.

MUSKUĻU ATSLODZEI

Lai atbrīvotos no muskuļu sāpēm, divas līdz trīs ēdamkarotes ingvera pulvera jāvēra litrā ūdens, pēc tam novārījums jāpielej vannas ūdenim.

KANĒLIS APETĪTEI

Kanēlis veicina gremošanu un paplašina asinsvadus, tāpēc ieteicams dažādu kuņģa slimību ārstēšanai. Tas ieteicams arī, kad ir slimas aknas, žultspūslis, nieras vai sirds un asinsvadu sistēma. Kanēlis ir antiseptisks un tonizējošs, noderēs cīņā ar saaukstēšanos un gripu, jo mazina ķermeņa temperatūru un veicina atkrēpošanu. Taču uzmanīgi – kanēlis ievērojami rosina apetīti!

ATTĪROSĀS LAURU LAPAS

Garšauga smarža efektīvi attīra cilvēku no nevajadzīgas enerģētikas, pastiprina psihisko uztveri. Remdē galvassāpes, iekaisumus un noder pret saaukstēšanos. Vislabāk no ķermeņa sāpēm atbrīvoieties, gatavojot lauru lapu vannas, taču tas nebūs lēti, jo Latvijas klimatiskajos apstākļos šis garšaugi neaug. Palīdz vāju mēnešreizu gadījumos. Lauru lapas ir diabētiķiem ieteicams produkts.

KĀJU VESELĪBAI Ja sāp kāju locītavas, 30 gramus lauru lapu aplej ar glāzi verdoša ūdens un ļauj trīs līdz četras stundas nostāvēties. Uzlējumus dienas laikā pa malciņam jāizdzer. To atkārtoti nedēļu. Pēc tam nepieciešama nedēļa atpūtas, tad atkal divus mēnešus diendienā jāmal-

ko lauru lapu uzlējumus, lai sāpes atkāptos. Var pievienot sinepju pulveri, medu un ierīvēt sāpošās locītavas.

KRUSTNAGLINAS ROSIĢAM PRĀTAM

Nostiprina prātu, uzlabo atmiņu, noder arī enerģētiskajai paš aizsardzībai. Ja vecumdienās pazeminās smadzeņu aktivitāte, palīdzēs krustnagliņu lietošana uzturā. Ļoti ieteicamas cilvēkiem ar sirds un asinsvadu slimībām, veicina gremošanu un samazina sāpes gremošanas traktā, palielina apetīti. Krustnagliņu izvilcums degvīnā remdē zobu sāpes. To var izmantot arī brūču dziedēšanā, jo krustnagliņas palīdzēs tām sadzīt ievērojami ātrāk. Der pret ādas iekaisumiem, augoņiem un pinnēm. Sausā veidā atbaida kodes skapi.

NOVĀRĪJUMA SPĒKS

Krustnagliņu novārījums palīdz attīrīt telpas enerģētiku – to izsmidzinot, var atbrīvoties no negatīvajām ietekmēm. Ierīvējot ādu ar krustnagliņu novārījumu, tā kļūs mikstāka. Galvassāpju gadījumos novārījums iemasējams galvas ādā.

KARDAMONS PRIEKAM

Garšaugi noder nervu problēmu likvidēšanai, domu skaidrībai un enerģijas stimulēšanai, kā arī atbrīvo no seksuālo pievilcību, palīdz pret depresiju un vairo prieku, stimulējot gan prātu, gan sirdi. Ļoti ieteicams barojošām māmiņām, jo palielina piena daudzumu, kā arī palīdz harmonizēt grūtniecības pro-

cesus. Noder urīnizvadsistēmas un nieru problēmu gadījumos, palīdz pret gāzēm vēderā, taču diennakts kardamona deva nedrīkst būt lielāka par sešiem gramiem, pretējā gadījumā iespējama caureja. Atšķirībā no pipariem nekairina kuņģa gļotādu. Palīdz pret sliktu dūšu un kukaiņu kodumiem.

VANIĻA SPĒKAM

Enerģētiski vaniļa nodrošina cilvēku ar fizisko spēku, stiprina seksuālās saites un uzbudina. Būtiski uzturā lietot no vaniļas pāksts iegūto garšvielu, nevis veikalā plauktā atrodamo vaniļas cukuru, jo tas ir ķīmiski veidots un tam nepiemīt dziednieciskās īpašības. Vaniļa palīdz dažādu ādas problēmu uzveikšanā, noder kuņģa un divpadsmitpirkstu zarnas čūlas profilaksē un ārstēšanā.

SAFRĀNS MUNDRUMAM

Dod enerģiju, atmodina prātu un saasina uztveri. Enerģētiski var palīdzēt sagatavoties grūtibām, ja tādas gaidāmas. Taču, ja safrāns lietots pārāk daudz, tas var izraisīt nekontrolētas smieklu lēkmes. Safrāns sekmē olnīcu aktivitāti, tonizē un mazina krampjus, remdē sāpes. Līdz asins un nervu slimību gadījumos, pret vīriešu dzimumnespēju un impotenci. Labs antiseptiķis, pretbrūža un urīnu dzeņošs līdzeklis.

VĒDERA VESELĪBAI Ja nomoka kuņģa un zarnu trakta slimības, piecus gramus safrāna sajauc ar litru ūdens. Maisījums regulāri jādzer divas reizes dienā pa pusglāzei. ☺

Esam dzimuši **LAI MEI**

Neviena būtne šajā pasaulē nav nākusi, lai ciestu – ne tu, ne es, ne prezidents, ne kinodīva, ne tarakāns, ne zvirbulis.

Viens no budisma pamatprincipiem ir nevardarbīga attieksme pret visu dzīvo un dabu.

21. gadsimtā dzīvojošiem ir ko padomāt un papūlēties šajā virzienā, bet budistiem visas būtnes ir līdzvērtīgas, tāpēc budistu mūku svētību var saņemt gan cilvēks, gan suns un ķirzaka.

▼ *Tekla Šailere*

Rindā stāv divas smaidīgas meitenes un klusi sarunājas savā starpā. Sirmas kundzes uzposušās kā uz svētkiem. Ģimene – paps, mamma un mazi puīšēli. Šķiet, diviņi. Viņi paijā blakus stāvošo haskiju, kura zilās acis nobūrušas teju visus apkārtējos. Suns mierīgi, ar redzamu pašcieņu laujas glāstiem. Haskija saimnieks ir sportisks vīrs ādas žaketē ar tikpat zilām acīm kā viņa četrkājainajam kompanjonam. Iestājos rindas galā. Pirmo reizi, žurnālistes gaitās ejot, esmu paņēmusi līdzī ar savu spanielīti Beibi, jo man ļoti gribas, lai arī viņa būtu laimīga kopā ar mani.

Mūķene Margarita, latviete,
dzejniece un Dalailamas
rakstu tulkotāja. ▶

No šī trauka
katrs var izvilināt
fascinējoši tīru
skaņu. ▼

▲ Kad tīrs mazais Buda, kļūstam tīri arī
mēs paši.

Rindā pēc svētības

Vējainā oktobra pirmajā brīvdienā rinda pie Mākslinieku savienības galerijas 11. novembra krastmalā ir kā miera un labestības salīna apkārt dunošajā steidzīgajā pasaulē, garāmbraucošo tramvaju, autobusu un mašīnu straumē. Gaišu un labestīgu cilvēku rinda, bez grūstīšanās un stumdišanās, bez alkām pie mērķa nokļūt pirmajam un paņemt ātrāk un vairāk, nekā tiks citiem. Daudzi ziņoši, bet daudzi tikai kaut ko aptuveni nojautoši par budismu atnākuši apskatīt budisma relikviju kolekciju un saņemt mūku sniegtu svēto relikviju svētību. To neviens šajā dzīvē nevar paņemt kā pīrāga gabalu vai zelta stieni. Svētība iedvesmo labiem darbiem un domām. To neuzturot sevī un nedodot tālāk, apkārt nereti paliek aizvien ma-

Mums ir dusmas, kaut gan mēs tās nevēlamies un cenšamies samazināt savu dusmu izvirdumus. Taču tam vajadzīgs daudz laika. Tūkuma radīšanai jāpieliek lielas pūles, bet ar svētajiem objektiem šo ceļu ir vieglāk iet.

zāk vietas cilvēcei. Izstāžu zāles pašā vidū uz skaisti klāta galda Budas Maitreijas statuja un saskaņā ar tradīciju ziedi, sveces, smaržkociņi un simboliskās septiņu ar safrānūdeni pildītu bļodiņu virknes. Pie katras relikvijas atbilstošā meistara attēls senākajiem, kā Budam Sakjamuni vai Milarepam, gleznots, mūsu laikabiedriem fotogrāfijas.

Zālē nav burzmas un trokšņa. Relikvijas var aplūkot ikviens, neņemot vērā reliģisko piederību vai izvēlēto garīgo ceļu. Nepastāv nekādi protokoli un formalitātes. Tradīcija prasa izstādē apiet svēto apli apkārt relikvijām un paklanīties tām, bet tas nav obligāti. Izstādes rīkotāji cer vien uz cieņas pilnu uzmanību pret skatāmo. Arī par relikvijām neko līgā nezīnot, cilvēki vienalga šeit izjūt dziļas un gaišas emocijas. Dažāda vecuma apmeklētāju sejās rotājas smaidi, un jūtama labvēlība citam pret citu. Pie ieejas nācējus sagaida mūķene Mišela no Francijas, kas pavada relikvijas tūres posmā, kurā šoreiz ietilpst arī Latvija, un mūķene Margarita, kā vēlāk

Lamas Žoņas Rinpočes
kolekcija veidojusies no
dāvinājumiem.

uzzinu, latvieti Margarita Putniņa, budistu mūķene, dzejniece, Dalailamas grāmatu tulkotāja. Abas laipnas, siltiem smaidiem sejā, klusas un vienkāršas, budistu mūku ķiršsarkanajos tērpos. Starp citu, dažādās budisma tradīcijās tērpi mēdz būt dažādās krāsās, bet tiek uzskatīts, ka ķiršbrūnsarkanā bija tolaik visvieglāk pieejamā un lētākā krāsviela Tibetas plato. Vēsturiskā Budas ieteikums pirmajiem mūkiem bijis drānas darināt no tādiem materiāliem, kas citiem cilvēkiem neder, tā apliecinot savu atteikšanos. Skolai, pie ku-

mūsu iepriekšējo dzīvju mātēs un tēvus, brāļus un māsas, dēlus un meitas, kas kādreiz tādi būs atkal. Ari cilvēkam ir visas iespējas pārdzimt dzīvniekā. Šeit iedomājos, kādiem elles riņķiem, pārdzimstot dzīvniekā, būs jāiziet cauri visiem, kas še uz zemes mocījuši mūsu mazos brāļus, tā veidojot sev nelāgu karmu. Budistu labestības un cieņas pilnais skatījums uz katru dzīvību paver ceļu līdzjutībai, žēlsirdībai, cieņai un bijībai pret ikvienu, kas ieradies šajā pasaulē cilvēka, dzīvnieka vai pat sīka oda veidolā.

saņēmušajiem. Tas notika vienkārši un klusi. Paņēmu rokās savu Beibi un notupos uz spilventiņa pie mūķenes Margaritas kājām. Vispirms viņa stupiņu, kas atgādina nelielu mirdzošu zvanu, turēja virs manas galvas un brīdi mediteja, skaitot Budas Šakjamuni mantru vai vēl kādas citas mantras un veicot vizualizācijas. Svētīšanai šajās mazajās stupās ievieto tieši Budas Šakjamuni relikvijas. Maitreijas sirds svētnīcas relikviju kolekcija tādas ir astoņas. Projektam tās dāvinājis Viņa Svētība Dalailama. Man šķita, ka pēk-

→ Mūķene Margarita svētī raksta autorei spanielīti Beibi.

→ Voldemārs Ruģājs no Mordangas ieradies kopā ar uzticamo draugu haskiju Ali.

ras pieder gan Viņa Svētība Dalailama, gan lama Zopa Rinpoče un Ganden centrs, raksturīga sistēma ar trim pamata apgērba gabaliem. Ir arī noteikti veidi, kā apgērbu nēsāt tad, kad sniedz mācības, tad, kad tās saņem, tad, kad piedalās debatēs un tamlīdzīgi.

Uz grīdas pie sienas meditē daži cilvēki. Uz kāda sola sēž divas meitenes, vienai no viņām Elizabetei rokās Balinēzijas kaķis Čips. Cik kurš no klātesošiem zina par budismu? Atklāti sakot, es šeit nenācu tikai kā žurnāliste, bet arī kā mieru un labestību alkstošs cilvēks. Mūķene Margarita klusi stāsta: "Budisms nav tikai reliģija. Budisms nenoliedz un neuzspiež pilnīgi neko. Ja cilvēkam ir līdzcietīga un laba sirds, viņš jau ir mūsu saimei piederošs. Tibetiešu valodā labā sirds skan: *sampa zangpo*. Ja cilvēks ir augsti intelektuāls, bet viņam ir ļauna sirds un viņš ir cietirdīgs, ir pilnīgi vienalga, kādai ticībai viņš pieder, ļaunā sirds viņam liegs redzēt pasauli tās gaismā un mirdzumā." Viņa stāsta, ka budisti katru radību, arī dzīvniekus, redz kā

Budistu labestības un cieņas pilnais skatījums uz katru dzīvību paver ceļu līdzjutībai, žēlsirdībai, cieņai un bijībai pret ikvienu, kas ieradies šajā pasaulē cilvēka, dzīvnieka vai pat sīka oda veidolā.

Pāris soļu virs zemes

Relīkviju kolekcijas izstādē svētības rituālu ar senajām relikvijām var saņemt ikviens. Jā, jā, arī dzīvnieki, putni, zivtiņas, seski, čūskas. Un es tagad esmu viena no svētību

šņi noklusušas čalas zālē, un pāris minūšu jutots kā pāris soļus virs zemes pacelta. Tād jau stupa bija uzlikta uz manas sunītes galviņas. Baidījos, ka Beibe bailēs sāks rauties ārā no rokām. Nekā nebija! Viņa lielām acīm skatījās uz Mišelu un pat nekustējās. Visbeidzot abas tikām mīlu, siltu roku noglāstītas un saņēmām laba vēlējumus, bet uz spilventiņa, māmiņai pie rokas turoties, jau notupās mazā meitenīte...

Kaut kas pavisam cits

Sakot vārdu "relikvijas", cilvēki parasti iedomājas kaut ko senu, nedzīvu, piemēram, bruņinieku tērpus un zobenus, izrakumos atrastu apgērbu, kaulus, senas rotas lietas. Budisma relikvijas ir kaut kas pavisam cits. Stāsta relikviju izstādes organizētāja budisma meditācijas centra Ganden direktore Agnese Bišofa: "Budisma lielajiem skolotājiem aizejot mūžības ceļos, viņu kremācija: vietās pelnos tiek atrasti nelieli perlitēm vai kristāliem līdzīgi veidojumi. Tibetiešu valo

dā tos sauc par *ringsel*. Tās liecina par skolotāja augstāko garīgo tīrību un sasniegumiem jeb realizācijām. Relikvijas ir lielo meistarū līdzietības un visas dzīves laikā praktizētās gudrības apliecinājums. Var teikt, ka *ringsel* ir materializējusies skolotāja nodzīvotās dzīves būtība. *Ringsel* ar milzīgu cieņu tiek glabātas kā neizmērojami vērtīgas relikvijas, ko budisti nodod no paaudze paaudzei. Relikvijām piemīt īpašība, kas ļauj personīgi sajust garīgu saikni ar Budu un dod iespēju katram pašam saskatīt iespēju radīt laimes cēloņus.

nā, Mongolijā, Malaizijā, Jaunzēlandē, daudzās Krievijas un Eiropas pilsētās. Relikvijas bijušas izstādītas arī cietumos, slimnīcās un skolās. Latvijā relikviju izstāde pirmo reizi bija 2007. gadā, pēc tam 2009. gadā. Katru reizi pie mums izstādes labvēlīgo gaisotni bauda un svētību saņem tūkstošiem cilvēku. Tulkotāja Tamāra Ringa, kas atbalsta budisma atziņas un Beļģijā studē budisma filozofiju, atceras: "Daudzi apmeklētāji jau toreiz nāca ar suniem, kaķiem un putniem. Arī es 2009. gadā aizgāju ar saviem trim peknie-

būs vilšanās daudz, bet nav nekā tāda, kā turēšana mājās vien spētu radīt mieru un harmoniju. Mīlestības pilnas attieksmes attīstīšana ne tikai pret tiem, kas mums patīk, bet pret visiem, pilnveidojot nepieķeršanos ārējām lietām vai citiem cilvēkiem kā galējā apmierinājuma avotam (laimes garantijai), sapratne, ka tikai katrs pats ir radījis cēloņus gan tam patīkamajam, gan nepatīkamajam, kas ar viņu notiek, – tas var tuvināt dvēseles mieram un harmonijai. Tāda ir budistu ideja. Praksē gadu simtos pārbaudīta."

← Elizabete ļoti mīl savu Bahneizijas sētnes kaķi Čipu. Viņa saka: "Ļoti vēlos, lai mēs abi būtu laimīgi."

Cilvēku rinda pie relikvijām plūda divas dienas. Tā bija labestības pilna ļaužu kopa. →

Ringsel vēsturiski tika glabātas klosteru pagalmos par godu šiem skolotājiem atbilstoši uzceltās stupās vai telpās, ievietotas mazākās stupās vai statujās."

XIV Dalailamas skolnieks lama Zopa Rinpoče, kurš ir gan šīs dārgās relikviju kolekcijas savācējs, gan tas, kuram pieder ideja par ceļojošo izstādi, savulaik teicis: "Svētie objekti ir tik spēcīgi, ka, apejot apkārt svēto apli un tiem paklanoties, objekti sniedz cilvēkam iespēju radīt labu karmu un cēloņus laimei. Piemeram, mums ir dusmas, kaut gan mēs tās nevēlamies un cenšamies samazināt savu dusmu izvirzumus. Tāču tam vajadzīgs daudz laika. Tikuma radīšanai jāpieļiek lielas pūles, bet ar svētajiem objektiem šo ceļu ir vieglāk iet."

Lai visiem balti ceļi

Ar lamas Zopas Rinpočes svētību relikviju tūre pasaulē uzsākta 2001. gada martā, un kopš tā laika ir notikušas jo daudzas relikviju izstādes ASV, Kanādā, Singapurā, Taivā-

- ★ Saskaņā ar oficiālajiem datiem 2012. gadā no pasaules iedzīvotāju kopskaita 7 021 836 029 cilvēkiem 7,14% bija budisti.
- ★ Relikvijas parasti vai nu glabājas stupās Āzijas valstu speciālās dārgumu krātuvēs, vai ģimenē tiek nodotas no paaudzes paaudzē.
- ★ Stupas ir dažāda lieluma – no sīka knibuča, kas uzliekams uz galda, līdz megalielām, ja pietiek resursu tādas izveidot.
- ★ Pirms slavenās kultūras revolūcijas katrā Tibetas klosterī bija kāda relikvija. Tās ka ir izdevies paglabāt, nonāca pie tibetiešu bēgļiem dažādās pasaules malās.
- ★ Budisma meditācijas centrs *Ganden* (www.ganden.lv) atrodas Miera ielā 11-1, Rīgā, un to var apmeklēt ikviens.

šu šķirnes suniņiem un audekla maiņiņā virs krūtim ieliktu savu karalisko pitoniņu Gregoru. Domāju, ka budistu dotā svētība viņiem nākusi par labu. Daudzi cilvēki pie relikvijām lūdz, lai līdzietība un žēlsirdība kalpo miera, labklājības un harmonijas stiprināšanai visām dzīvām būtnēm uz Zemes. Lai visiem balti ceļi dzīvē. Lai cilvēku sirdis dzimst patiesa mīlestība, labsirdība un līdzjūtība."

Agnesei Bišofai jautāju, vai ir kāda lieta, ko budisti ieteiktu turēt mājās cilvēka mieram un harmonijai? Agnese pasmaida: "Tā

Atvadoties Agnese aicina novembra pēdējās nedēļas nogalē izmantot iespēju iedzīlīnāties budisma simbolos, nodoties meditācijai un arī praktiski ar zīmuli un krāsām pastrādāt kopā ar vienu no labākajiem Tibetas budisma sakrālās mākslas lietpratējiem rietumeiropiešiem – izcilo pasniedzēju Endiju Veberu. Viņš pirmais savā laikā uz hipiju atmodas viļņa aizbrauca uz Indiju un Nepālu, uzmeklēja vietējos meistaros un as-
toņus gadus tur mācījās. ☸

Kapsētas ētikas kodekss

Kapsēta ir vieta, kur savienojas divas pasaules – dzīvo un mirušo. Tajā jābūt uzmanīgiem, jo ātri vien var sadusmot nelaiķus. Kas jāievēro laikā, kad dodaties apkopt mūžībā aizgājušo atdusas vietas?

▼ *Voija Poznaka*

Konsultējusi taroloģe **KRISTĪNE DUNSKA**

Bez dzīvības enerģētikas

Kapsētā pie kapu kopiņām nedrīkst stādīt augus, kokus un krūmus, kā arī citus uzturā lietojamus augus. Tie ļoti cieši saistīti ar dzīvības enerģētiku un kapos uzsūks nepiemērotas vibrācijas – tos vairs nebūs iespējams lietot pārtikā.

Dvēseles attīrīšana

Ja uz kapa krusts sašķiebies, mirušā cilvēka dvēsele nav bijusi tīra. Nepieciešams nolikt svečtī un aizlūgt par aizgājēju, lai sekmētu grēku piedošanu un dvēsele iegūtu mieru.

ENERĢĒTIKA, KO NEPĀNES Lai gan kapsēta ir svēta piemiņas vieta un pret to jāizturas ar cieņu un bijību, tur nevajadzētu kavēties pārāk ilgi, jo tas var novest pie fiziska un garīga noguruma, arī spēku izsīkuma. Parasta cilvēka enerģētikai nav imunitātes pret mirušo, nāves enerģētiku, un, ja cilvēks ilgstoši uzskatās kapsētā, tā uz viņu iedarbojas negatīvi. Īpaši nelabvēlīga kapsētu enerģētika ir grūtniecēm un bērniem, jo viņi spējīgi sajūst ļoti smalkas vibrācijas, kā arī pastiprināti nogurst no tām.

Pateiktā atgriešanās

Kapsētā jābūt īpaši piesardzīgiem ar dažādiem izteikumiem un rīcību, jo var rasties neparedzētas, negatīvas sekas pašiem. Nedrīkst lietot rupjus vārdus un izteikt apvainojumus – tie iedarbosies uz pašu runātāju.

Jālūdz piedošana iztraucētajam

Ja kapsētā nejauši aizkrusta, soliņa vai kāda cita objekta aizķeras apģērbs, noteikti jāpalūdz piedošana aizgājējiem par traucējumu.

Rīta cēlienā

Kapsētu vēlams apmeklēt dienas pirmajā pusē, jo vakarā aizsaules enerģija kļūst aktīvāka, savukārt atrācējs – nedrošāks. Tādējādi ciemiņi vieglāk pakļaujas enerģētiskajai iedarbībai.

Katram sava ieeja

Pa kādu ceļu kapsētā ienākts, pa tādu pašu no tās jāiziet. Noteikti jāizmanto mazie, gājējiem paredzētie vārtiņi, nevis lielie, pa kuriem bērēs ievad mirušos.

Bez rotaļām

Bērniem nevajadzētu ļaut spēlēties starp kapu kopiņām, aiztikt smiltis vai ko pacelt no tām, jo tad kādam no tuviniekiem vai mājiniekiem gaidāma nāve.

Zaudējuma pieņemšana

Ja kas nokrīt zemē, pašam nebūtu vēlams to celt augšā. Ja iespējams, vislabāk šādu lietu atstāt kapsētā, nevis ņemt līdzī atpakaļ dzīvo pasaulē.

Aizgājēju mieram

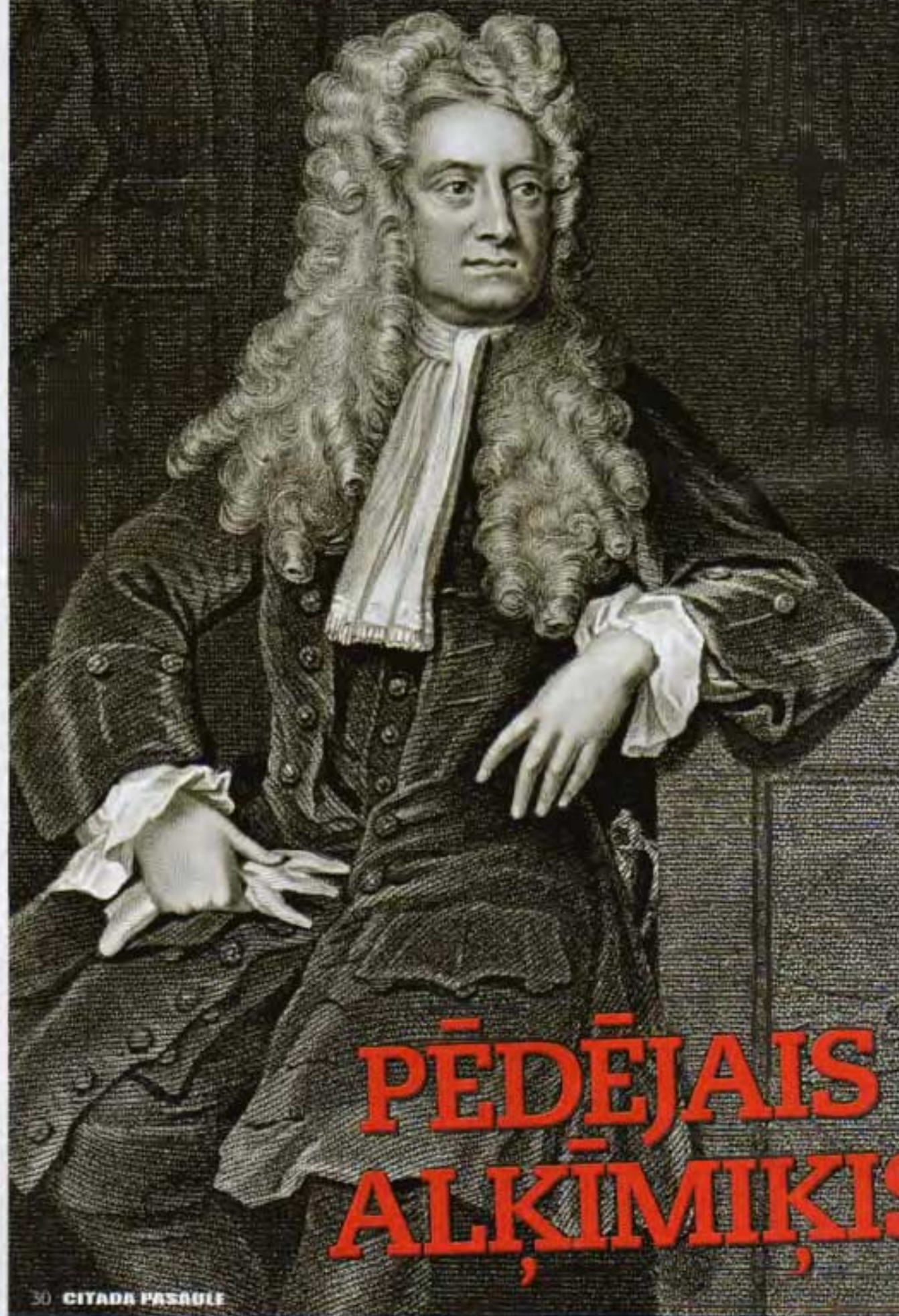
Senlatvieši ticēja, ka uz kapa nedrīkst stādīt lauvmutītes, jo tad lauvas klabināšot zobus un nomirušajam kapā nebūšot miera.

Suvenīriem – nē

No kapsētas neko nedrīkst nest uz mājām. Priekšmetam ir mirušo enerģētika, un tas var kaitēt ne tikai suvenīra ņēmējam, bet arī citiem mājas iemītniekiem. Ticējums vēsta, ka pēc suvenīra, kas atnests no kapiem, naktī uz māju nāks pats aizgājējs.

Grēku mazināšanai

Ja nomāc vainas sajūta vai gadījies izdarīt ko nelāgu, palīdzēs kādas aizaugušas kapu kopiņas regulāra apkopšana. Tas uzskatāms par svētīgu darbu un varētu veicināt grēku piedošānu.

PĒDĒJAIS ALKĪMIKIS

Viens no mūsdienu zinātnes pamatlicējiem, gravitācijas likuma un klasiskās mehānikas pamatu atklājējs **sers Īzaks Ņūtons** bija arī viens no sava laika izcilākajiem alķīmiķiem un okultistiem. Izklausās neticami. Tomēr, izrādās, nekādas pretrunas nav – sers Īzaks Ņūtons sarakstījis daudzus darbus, ko mūsdienās varētu klasificēt kā ezoteriski okultas studijas.

▼ *Coija Poznaka*

Ko tad īsti Ņūtons meklēja okultajā jomā?

Ņūtons pēc dabas bija neirotisks perfekcionists, turklāt ārkārtīgi jūtīgs pret jebkuru kritiku, tāpēc daudz no savas dzīves laikā paveiktā bija atstājis nepublicētu. Tomēr saglabājušās vēstules un pieraksti vedina domāt, ka Ņūtons gribējis izveidot universālu fizikas un ķīmijas likumu sistēmu – universālu pasaules uzbūves teoriju. Jāpiebilst, ka Ņūtona dzīves laikā – 17./18. gadsimta mijā – vēl nebija pilnībā izkristalizējies tā dēvētais zinātniskais pasaules uzskats. Astronomija nebija stingri nodalīta no astroloģijas, bet ķīmija – no alķīmijas. Tā laika zinību viriem pasaule joprojām bija vienots veselums (viens no galvenajiem alķīmiķu principiem, kas vēsta par makrokosma un mikrokosma vienotību). Tāpēc nodarbošanās ar alķīmiju līdzās pētījumiem matemātikas, optikas un fizikas jomās tolaik šķita pilnīgi normāla.

Tomēr pamazām Ņūtona alķīmiķa mantojums ieguva aprises – 1936. gadā atklātībā uzpeldēja līdz tam nepublicētu Ņūtona darbu kopa. *Sotheby's* izsolē tos iegādājās ekonomists Džons Keinss – jā, jā, tas pats, kurš radijs slavē keinsianisma novirzienu makroekonomikā, tā izraisot apvērsumu ekonomikas zinātnē, kā arī būtiski ietekmējot pēc-kara gadu valdību ekonomisko politiku. Šis Keinss cita starpā bija aizrautīgs sera Īzaka Ņūtona manuskriptu kolekcionārs. Tomēr vēlāk par šiem tā dēvētajiem Portsmutas dokumentiem (329 manuskripti, no kuriem aptuveni trešā daļa bija veltīta alķīmijai) atkal tika aizmirsts, līdz tie tika atrasti, veicot Britu akadēmijas Karaliskās biedrības arhīvu katalogizāciju. Portsmutas dokumentu parādīšanās izraisīja sensāciju. Patlaban tie glabājas Jeruzalemes Nacionālajā bibliotēkā, kur tiek katalogizēti, pētīti un pakāpeniski publicēti.

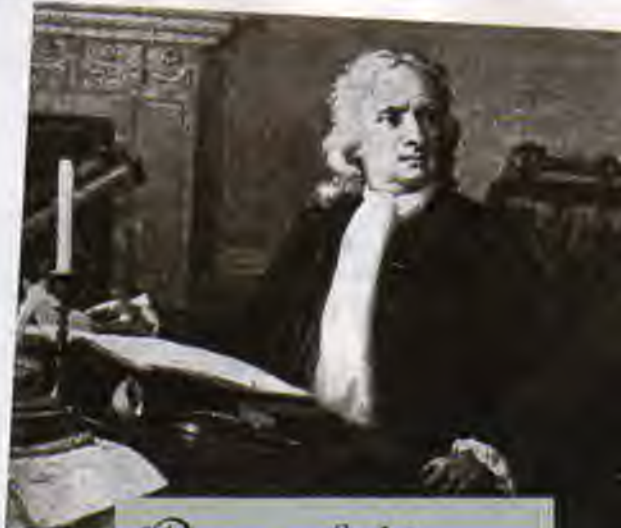
Šis piezīmes Ņūtons rakstījis angļu valodā, un no tām var secināt, ka šeit viņu virzīja tas pats dzinulis, kas matemātikā un optikā –

Ņūtonam atstājot šo pasauli, viņa bibliotēkā tika uzskaitītas 169 dažādiem ar alķīmiju saistītiem tematiem veltītas grāmatas. Tā ir aptuveni desmitā daļa no viņa bibliotēkas kopskaita. Dažos agrīnākos viņa dzīves periodos šādu grāmatu skaits, iespējams, bijis vēl lielāks. Tā pilnīgi noteikti bija viena no pilnīgākajām alķīmijai veltītajām grāmatu krātuvēm tā laika Eiropā.

Ņūtons uzskatīja, ka Zālamana tempļa arhitektūras proporcijām piemīt noteikta sakrāla jēga, slepens zīmju kods, kuru atšifrējot un izzinot, ko tieši tās nozīmē, iespējams pietuvoties fiziskās pasaules likumu atminēšanai.

vēlme atrast universālu pasaules uzbūves formulu.

Tieši savu alķīmijas eksperimentu perioda laikā Ņūtons pārcieta nervu sabrukumu. Tas notika 1693. gada vidū. Pēc piecām negulētām naktīm Ņūtons esot pilnībā zaudējis realitātes sajūtu, un viņam sākušās halucinācijas; viņš apgalvojis, ka draugi Loks un Pepiss

Dzīves fakti

✦ Īzaks Ņūtons nācis pasaulē 1642. gada 25. decembrī pēc tolaik pieņemtā Jūlija kalendāra (1643. gada 4. janvārī) Vūlstopā Linkolnšīras grāfistē. Ķimene bija trūcīga, taču, pateicoties vietējās Grantemas skolas skolotāju atbalstam, zēnam izdevās iegūt izglītību.

✦ 1661. gadā sāk studijas Kembridžas universitātes Trīsvienības koledžā, ko apvieno ar piepelnišanos kā koledžas kalpotājs – tāda iespēja toreiz tika dota talantīgiem, bet trūcīgiem jauniešiem.

✦ 1665. gadā vēl studiju laikā Ņūtons atklāj binomu un drīz pēc tam iegūst bakalaura diplomu. Divus gadus viņš pavada laukos Vūlstopā, jo universitāte ir slēgta mēra epidēmijas dēļ. Šajā laikā viņš nodarbojas ar pētījumiem optikas jomā un 1666. gadā atklāj gaismas dispersiju – parādību, ka vielas laušanas koeficients ir atšķirīgs viļņiem ar dažādiem garumiem.

✦ 1668. gadā noliek maģistra eksāmenu un tiek ievēlēts par universitātes pasniedzēju. Nāk klajā ar savu revolucionāro spoļu teleskopu, ar ko bija iespējams novērot Jupitera pavadņus, kā arī Veneras fāzes.

✦ 1672. gadā tiek ievēlēts par Londonas Karaliskās dabaszinātņu pētniecības biedrības locekli.

✦ 1693. gadā pārcieš nervu sabrukumu jeb, kā mūsdienās teiktu, psihotisku epizodi.

✦ No 1699. gada līdz mūža beigām – Karaliskās Monētu kalduves direktors. Šo amatu Ņūtons ieguva, pateicoties sava drauga toreizējā finanšu ministra Montegjū uzaicinājumam.

✦ No 1703. gada līdz mūža beigām – Londonas Karaliskās biedrības pārzinis.

✦ 1705. gadā karaliene Anna piešķir Īzakam Ņūtonam sera titulu.

✦ Miris 1727. gada 31. martā (pēc Gregora kalendāra), apglabāts Vestminsteras abatijā.

ŅŪTONA MEHĀNIKAS LIKUMI

Pirmais Ņūtona likums jeb inerces likums: ja uz ķermeņa neiedarbojas citi ķermeņi vai arī ja to iedarbība savstarpēji līdzsvarojas, ķermenis saglabā miera stāvokli vai vienmērīgu taisnvirziena kustību.

Otrais Ņūtona likums: ķermeņa impulsa maiņas ātrums ir tieši proporcionāls ķermenim pieliktajam rezultējošam spēkam un vērsts šā spēka darbības virzienā.

Trešais Ņūtona likums jeb darbības un pret darbības likums: spēki, ar kādiem divi ķermeņi iedarbojas viens uz otru, ir vienādi pēc lieluma, bet vērsti pretējos virzienos.

perinot pret viņu slepenu sazvērestību. Šī garīgā krīze – mūsdienās to dēvētu par psihotisku epizodi – kopumā ilga aptuveni gadu.

Tācu racionālajiem prātiem ticamāka šķiet hipotēze, ka nervu sabrukumu vismaz daļēji varēja būt izraisījis saindēšanās ar ķīmiskajiem, kas tika lietotas alķīmiskajos eksperimentos: dzīvsudrabu, sēru, svīnu, dažādiem šķīdinātājiem. Kad Ņūtona ķermenis tika ekshumēts, zinātnieki atrada, ka vairāku ķīmisko vielu īpatnība viņa matos būtiski pārsniedz pieļaujamās normas. Svina, arsēna un antimona bija četras reizes vairāk nekā pieļaujams, bet dzīvsudrabs pārsniedza pieļaujamo daudzumu pat 15 reizi – tā ir nopietna hroniska saindēšanās. Ir zināms, ka saindēšanās ar dzīvsudrabu var novest pie bezmiega, uztveres traucējumiem un paranojas.

Kas ir alķīmija?

Alķīmija (no arābu *al-khimia* – māksla pārveidot) sakņojas senā okultā tradīcijā, kas aptver gan filozofiju, gan šo zināšanu praktisko lietojumu ar mērķi sasniegt augstāko gudrību, ko simbolizēja zelts, un nemirstību. Par Rietumos izplatītās alķīmijas pamatlicēju uzskatīja mītisku Senās Ēģiptes valdnieku, kuru grieķi dēvēja par Hermesu Trismegistu. Šis valdnieks dzīvojis aptuveni 1900 gadu pirms mūsu ēras, un tikai nedaudzi viņa darbu fragmenti latīņu tulkojumā saglabājušies līdz mūsdienām, piemēram, Asklēpija dialogi. Savukārt grieķu valodā vārds *kimia* apzīmē prasmi sadalīt kaut ko sastāvdaļās un tad savienot. Viduslaiku alķīmiku eksperimenti radīja pamatu mūsdienu ķīmiķiem. Piemēram, spirta destilācijas procesa atklāšana bija viens no alķīmiku meklējumu blakusproduktiem.

Alķīmijas pirmais likums latīniski ir *Solve et coagula* (atdali un apvieno jeb izšķīdini un sabiezini). Lielākoties alķīmīķi mēģināja kausēt, šķīdināt un sajaukt parastos metālus – svīnu, dzīvsudrabu, dzelzi, sudrabu –, lai iegūtu zeltu. Dažās alķīmiku mācībās apgalvots, ka svina pārveidošana zeltā esot pielīdzināma

fiziskā ķermeņa pārveidošanai Saules enerģijā (Saule simbolizēja zeltu; alķīmijā katram metālam atbilda sava planēta – alķīmija un astroloģija bija cieši saistītas vienotā simbolu sistēmā). Šo procesu mēdza dēvēt par iekšējo alķīmiju, un tika uzskatīts, ka tādējādi varot sasniegt garīgo pilnību un fizisko nemirstību. Par būtisku sastāvdaļu šā mērķa sasniegšanā gan arābu, gan eiropiešu alķīmīķi uzskatīja tā dēvēto filozofu akmeni. Šī substance, kas, iespējams, nemaz neesot akmens šā vārda parastajā izpratnē, ārkārtīgi palielinot tā lietotāja zināšanas un izpratni. Līdzās šai tā sauktajai metālu alķīmijai pastāvēja arī augu alķīmija, kas nodarbojās ar panacejas jeb dzīvības eliksīra meklējumiem. Šī viela, pēc alķīmiku ticējumiem, dziedinot visas kāites un dāvējot mūžīgo dzīvību.

Mūsdienās alķīmiku simbolismu dažkārt izmanto psihologi un filozofi. Piemēram, viens no mūsdienu psiholoģijas pamatlicējiem Karls Jungs mēģinājis atainot alķīmiku darbu kā garīgu ceļu. Jungs saskatīja alķīmijā Rietumu psiholoģijas zinātnes sākotni, kas veltīta indivīda sasniegumiem.

Zālamana tempļa kods: mīts vai realitāte?

Cits sera Īzaka okulto interešu objekts bija Bībeles studijas. Ņūtona laikā Vecās un Jaunās Derības tekstiem piemita neapstrīdama autoritāte. 1704. gadā sarakstītā manuskriptā Ņūtons dalās pārspriedumos par iespējam ekstrasēt zinātniska rakstura informāciju no Bībeles tekstiem. Viens no galvenajiem studiju priekšmetiem šajā jomā bija Zālamana tempļa uzbūve. Šim nolūkam sers Īzaks studēja galvenokārt Pirmo ķēniņu grāmatu no Vecās Derības. Starp citu, kā tā laika zinību vīram pienācās, viņš ļoti pārvaldīja senebreju valodu un lasīja Veco Dērbu oriģinālā. Ņūtons uzskatīja, ka Zālamana tem-

pla arhitektūras proporcijām piemīt noteikta sakrāla jēga, slepens zīmju kods, kuru atšifrējot un izzinot, ko tieši tās nozīmē, iespējams pietuvoties fiziskās pasaules likumu atminēšanai. Šajā nolūkā viņš studēja arī Senās Grieķijas tempļu arhitektūru, kā arī romiešu arhitekta Vitrūvija darbus, jo uzskatīja, ka arī viņiem bijis zināms šis tas no Zālamana tempļa celtnieku noslēpumiem. Jāpiebilst, ka tajā laikā Īzaks Ņūtons nebija vienīgais, kurš interesējās par šo tēmu – tā bija viena no iecienītākajām Eiropas arhitektu un filozofu vidū.

Sers Īzaks uzskatīja, ka templi projektējis pats valdnieks Zālamans, dievišķās iedvesmas vadīts. Bez tiri matemātiskām sakarībām, kurās parādās gan matemātikas pamatlukumi, gan Saules sistēmas uzbūve, tempļa

Isaks Ņūtons nekad nav bijis precējies. Lai gan tam grūti noticēt, tika uzskatīts, ka viņš visu dzīvi saglabājis nevainību, ko it kā esot atzinis savam ārstam, gulēdams uz nāves gultas.

Ņūtons, balstoties uz Svētajiem Rakstiem, secināja, ka pasaules gals nekādi nav gaidāms agrāk par 2060. gadu. Taču precīzu pasaules gala datumu viņš atteicās izpaust.

ģeometrija atspoguļojot arī ebreju vēstures hronoloģiju. Varbūt tieši nodarbošanās ar Zālamana tempļa plānojumu palīdzēja Ņūtonam izveidot savu vispārējo gravitācijas teoriju? Ļoti iespējams...

Kad gaidāms pasaules gals?

Bez Zālamana tempļa un seno valdnieku hronoloģijām Ņūtona Bībeles studijas aptvēra arī apokalipses jeb pasaules gala problēmu. Jāatgādina, ka tieši Ņūtona dzīves laikā iegādījās viens no "visvairāk gaidītajiem" kārtējiem pasaules gala datumiem – 1666. (666 – sātana skaitlis!) gads. Tapēc šāda zinātniska interese ir tikai saprotama. Tomēr Ņūtons, balstoties uz Svētajiem Rakstiem, secināja, ka pasaules gals nekādi nav gaidāms agrāk par 2060. gadu. Taču precīzu pasaules gala datumu viņš atteicās izpaust, savās piezīmēs rakstīdams: "Šo es pieminu ne jau tādēļ, lai aizstāvētu kādu konkrētu laiku, kad jāiestājas pasaules galam, bet gan tādēļ, lai izbeigtu dažādu mulķu nemitīgās klūdainās spekulācijas, kuri tādā veidā diskreditē svētos pravietojumus."

Ņūtons, rozenkreiceri un citas ķecerības

Visi šie okultie meklējumi vismaz daļēji ir saistīti ar Ņūtona iespaidošanos no rozenkreiceru jeb rožkrustiešu kustības. 17. gadsimta sākumā šī spiritiski ezoteriskā kustība bija iemantojusi plašu pagrīdes popularitāti Eiropas izglītoto vīru vidū. Tā esot radusies viduslaiku Vācijā kāda Kristiāna Rozenkreica vadībā. Kustības simboli bija roze un krusts – no tā arī nosaukums. Rožkrustieši pretendēja uz "universālu domāšanas reformāciju". Šī kustība daļēji bija saistīta ar tolaik aktuālo protestu pret katoļu baznīcas nospiedošo dogmatismu. Tiek uzskatīts, ka tieši rožkrustieši iespaidoja vēlāko masonu organizāciju rašanos. Tāpat kā pats Ņūtons, rožkrustieši parasti bija dziļi reliģiozi, lai gan ne šā vārda vispārpieņemtajā nozīmē. Viņi ticēja filosofu akmens esamībai un iespējai komunicēt ar eņģeļiem. Lai gan Ņūtons nekad publiski nav atzinis sevi par kādas rozenkreiceru organizācijas biedru, daudzi fakti vedina domāt, ka viņš tāds varēja būt. Katrā ziņā skaidrs, ka Ņūtons nav akli ticējis baznīcas dogmām, zināms, ka viņš nopietni apšaubījis kristietībā obligāto Svētās Trīsvienības konceptu. Daži pētnieki uzskata, ka Ņūtona uzskati drīzāk bijuši tuvi agrinās kristietības ķeceru ariāņu sektai, kas neatzina Trīsvienību. Taču vismaz ārēji Ņūtons saglabāja lojalitāti tolaik valdošajai anglikāņu baznīcai – Ņūtona dzīves laikā par publisku novēršanos no oficiālās kristietības draudēja pat cietumsods. ☹

Mātes ļaurņā acs

STĀSTS PAR RADIOAKTĪVO KAIMIŅU

Mēs viņu saucam par Radioaktīvo Kaimiņu. Pirmkārt, tāpēc, ka siltā laikā viņam nemitīgi stāvēja vaļā balkona durvis un pāri visam daudzstāveņu pagalmam visā skaļumā plūda krievu popa klasika; otrkārt, runāja, ka savulaik esot dienējis uz atomzemūdenes, tur dabūjis apstarojumu, tāpēc viņam esot laba invaliditātes pensija, no kuras tad nu tagad dzīvo. Katrā ziņā strādāt aptuveni piecdesmitgadīgais vīrietis nekur nestrādāja, vien vakaros ar vecu divriteni apbraukāja rajonu, pudeles vākdams. Viņš vienmēr turējās par sevi, ar pārējiem miskastu rakātājiem *netuseja* un dzēra tikai viens pats, sēdēdams uz sava balkona, – dzēra tīru šņabi un smeķēja lētas cigaretes. Jā, dzēra viņš daudz un nemitīgi, taču, ja ne uzmācīgais vasaras vakaru *tuceni*ks un grabošais divritenis, viņš būtu pavisam nemanāms. Dažkārt viņš brauca uz tuvējo ezeru turpat pie pilsētas robežas makšķerēt. Kāpņutelpā klusi sveicinājās, bet tas arī viss.

Toties manāma – un kā vēl manāma – bija Nina Matvejevna, Radioaktīvā Kaimiņa māte. Krietni pāri 80, sika, sažuvusi ka skals, taču neticami skaļu balsi, šī kundzīte pretendēja uz neoficiālo pagalma kārtibnieka posteni. Un no viņas patiešām bijājās gan sunšaimnieki ("Kudā to sav' kverpli bez namordņika vedīsi, a? A nu ka, dāvai, uzlikt namordņiku!" viņa izteicās sarežģītā, bet itin labi saprotamā krievlatviešu valodas mistrojumā), gan automašīnu īpašnieki – tos, kuri atļāvās iebraukt zālienā, Nina Matvejevna no rītiem personīgi sagaidīja pie automašīnas un veica "izskaidrošanas darbus". Ar pāris reizēm parasti pietika, lai neapzinīgais autobraucējs vairs nekad, nekad neuzdrošinātos savu dzelzsgabalu atstāt zaļajā zonā. No Ninas Matvejevnas baidījās. Ne tikai tāpēc, ka

Ik reizi, ejot garām viņa ārdurvīm – tās bija nobružātas un vēl vecās, koka –, mēs bažīgi ošņājām gaisu, cerēdami sajūst nelāgu smaku. Taču smakas nebija.

agrākosaikos esot bijusi liela priekšniece un komandējusi veselu fabriku kas ceļu, nē, viņas tumši caurbļoša jā skatienā bija kas tāds, kas nevilus lika pāklaustīt. Kas hipnotizējošs. Arī dēlu viņa turēja stingri grozās. No mūsu dzīvokļa tiri labi varēja sadzirdēt, kas notiek apakšā. Neskaitāmas reizes, bijām dzirdējuši Ninu Matvejevu strotējām dēlu par dzeršanu un dzīves sagandēšanu savai nabaga mātei. Ka viņa dēļ Nina Matvejevna smagi esot strādājusi, viena dēlu audzinājusi, bet tagad vecumdienās esot kā pie sasistas siles. Ka dēla dēļ Nina Matvejevna savulaik esot atteikusies no izdevīgiem precību piedāvājumiem. Vārdu sakot, dēls esot Ninas Matvejevnas krusts un dzīves posts, nevis vecumdienu balsts. Taču, pateicoties Ninai Matvejevnai, Radioaktīvais Kaimiņš allaž bija tērpies tirās drānās, un dzīvokļa rēķini viņiem vienmēr bija kārtīgi nomaksāti. Salīdzinot ar lielāko daļu pārējo mūsu mājas pensionāru, viņi dzīvoja pat tiri pārtīgi.

Bet tad vienu pavasari Nina Matvejevna nomira. "Bija jau ar laiku, pie deviņdesmit," sprieda kaimiņienes, kas palīdzēja sarīkot bēres. Kā nekā Nina Matvejevna bija cienijams cilvēks, dzīvojusi mūsu mājā kopš paša tās pirmsākuma. Māju toreiz uzcelusi rūpnīca, un Nina Matvejevna saņēmusi dzīvokli kā darba pirmrindniece. Arī mēs ziedojām savu desmitnieku solidai izvadīšanai. Nina Matvejevna bija aizgājusi pēkšņi, miegā, trombs sirdī. Vislabākā nāve, kāda vien var būt – smuki aizmigusī, un viss, nemaz nav mocijusies, kā dažkārt veci cilvēki gadiem mokās paši un moka tvīnīkus. Nu ja, sulu laiks, tad jau parasti mirst. Dēls no rita saucis ātros, bet, protams, bijis jau daudz par vēlu. Glabājuši Jaunciema kapos, nelielas bēres ar laicīgo izvadītāju, jo ticīga Nina Matvejevna neesot bijusi. No radiem bijis tikai viens brāļadēls ar sievu no Daugavpils, pārējie visi, kas vēl dzīvi, esot Baltkrievijā un neesot varējuši atbraukt. Tā nu pavisam mazas bēres esot bijušas, tikai tik, cik tie daži kāpņutelpas kaimiņi. Tik vecam cilvēkam kā Nina Matvejevna jau vairs nekādu draugu neesot palicis. Ja arī būtu, kurš tad gan zinātu tos uzmeklēt? Bet dēls esot bijis pavisam apjucis un sākumā nemaz neesot sapratis, ka mātes vairs nav. Pats gandrīz neesot darījis bērnu organizēšanu. Mielastā pavisam sadzēries, palicis gluži jocīgs un bijis jālabina mājās ar mānīšanu. Klēdzis, lai taču māte beidzot laižot viņu vaļā. Lai atlaižot savus nolādētos nagus. Lai beidzot reiz ar savu jauno aci uz viņu skatīties.

Laikam tagad pavisam noies pa pieskari un nodzēries, kaimiņi sprieda. Ka tik vēl neietaisa bomžu midzeni savā dzīvoklī. Varbūt kaut kā jāmēģina caur sociālo dienestu iekārtot kādā pansionātā? Bet kurš to uzņemties klapatot? Īsti kaut kas jau tajā galvā viņam neesot, laikam tā radioaktivitāte tomēr

arī nervus ietekmējot. Bet jaunībā esot bijis tiri normāls, pēc dienesta strādājis par elektrīki, pat gribējis precēties, ligava bijusi īsta skaistule un laba raksturā, bet tad kaut kas nojucis. Ligava neesot patikusi Ninai Matvejevnai. Tad arī sacis dzert.

Kādu laiku patiešām šķita, ka piepildīsies kaimiņu drūmie pareģojumi. Radioaktīvais Kaimiņš sāka dzert ne tikai klusām un mierīgi uz sava balkona, bet arī pagalmā pie miskastēm kopā ar citiem nelaimes brāļiem. Drēbes viņš pats vairs nemazgāja, un pēc kāda laika pavērās traģisks skats – noaudzis, nosmērējies, saplēstā krekļā un biksēs, kam iztrūcis rāvējslēdzējs. Pats viņš šķietami nekā ap sevi vairs neredzēja un kustējās kā tranšā. Skatiens aizmiglots. Bomzis kas bomzis.

Kad mazliet atjēdzies,
slimnīcā viena tāda
ticīga medmāsa
iedevusi kādas kristīgās
misijas telefonu –
palīdzēšot tikt galā ar
atkarību. Pavadijīs tur
ziemu, atkopies. Tagad
pārdošot te visu un
sākšot jaunu dzīvi.

Vairākus vakarus, atgriežoties no darba, redzējām, ka nebija pat ticis līdz sava dzīvokļa durvim. tā arī atlūzis kāpņu laukumiņā. Tā pagāja vasara un pienāca rudens.

Un tad kādu dienu Radioaktīvais Kaimiņš nozuda. Vispirms mēs pamanījām, ka balkona durvis allaž ir ciet un neskan arī vairs tik ierastais *umcācā*, lai gan laiks pieturējās vēl silts. Arī sarūsējušo divriteni vairs nemanīja kāpņutelpā. Vispirms mēs baidījāmies, ka tik nav nomiris savā dzīvoklī. Dies pasarg! Ik reizi, ejot garām viņa ārdurvim – tās bija nobružātas un vel vecas, koka –, mēs bažīgi ošņājām gaisu, cerēdami sajust nelāgu smaku. Taču smakas nebija. Tad nospriedām, ka, visticamāk, kaimiņš kaut kur *aizbomzojis* un kādā dzērāju kompānijā dabūjis pa galvu. Pagāja vēl pāris mēnešu, pusgads, un pamazām sākām viņu piemirst – galu galā katram taču pašam savu rūpju ne mazums.

Bet tad notika kas pilnīgi negaidīts. Kādu sestdienas rītu – bija jau atkal jauns pavasaris, un mēs grasījāmies doties pastaigā līdz tuvējam mežinām – sastapām Radioaktīvo Kaimiņu kāpņutelpā. Tirā, jaunā vilnas mētelī, zem kura bija manāma balta krekla apkaklīte un šlīpse. Izgludinātās uzvalka biksēs. Gludi noskuvušos. Īsi apgrieztiem, saķemmētiem

matiem. Rokās portfelis. Viņš iznāca pa sava dzīvokļa durvim un sveicināja. Acis normālas. Skaidrā. Arī turpmākās jās dienās šad un tad redzējām viņu no rītiem kaut kur dodamies. Vai tiešām sacis strādāt? Kas ar viņu noticis? Bet vēl pēc kāda mēneša viņš, kurš visu savu dzīvi, ja neskaita dienesta laiku uz mistiskās atomzemūdenes, bija nodzīvojis šajā mājā, izvēcās. Nekautrēšos teikt, ka notiekošo ar sasprindzinātu uzmanību paslepšus gar aizkaru malām vēroja visi mūsu un arī pretējās daudzstāvēnes iemītnieki. Nedaudzās mantas tika sakrautas baltā busiņā, bet vairāki melnie maiši ar atkritumiem aiznesti uz miskastēm. Kaimiņam palīdzēja pāris jaunu vīriešu, acimredzot nolīdzis kādu pārvākšanās firmu.

Skaidribu ieviesa viena no kaimiņnēm, kas bija bijusi tāda kā Ninas Matvejevnas labākā draudzene un uzticības persona. Izrādās, jā, patiešām, toreiz Radioaktīvais Kaimiņš nokļuvis slimnīcā. Pakritis uz ielas tepat netālu, pie tirdziņa. Kādi līdzjutīgāki garāmgājēji tomēr bija izsaukuši ātros. Galvas trauma, atsitoties pret betona apmali. Iestājusies jau klīniskā nāve. Trīs dienas esot bijis komā. Dakteri jau domājuši, ka mirs. Bet tomēr pamodies, pilnīgi ne sevi. Esot pa gabalu redzējis pašu Dievu kā spožas gaismas mākonī un saticis savu māti – taču ne tādu vecu un krunkainu, bet gan jaunu un skaistu. Gariem melniem matiem līdz papēžiem. Jaunā un skaistā Nina Matvejevna esot raudājusi un lūgusi piedošanu, ka esot toreiz ar viltu dēlam laulības izpostījusi. Izrādās, tieši Nina Matvejevna sastāstījusi dēla topošajai sievai, ka apstarojuma dēļ dēls nekad nebūšot normāls vīrietis un bērnu viņiem nebūšot, lai labāk šķīroties jau tagad. Gribējusi dēlu tikai sev pieturēt. Bet tagad lai dēls ejot un esot brīvs. Lai braucot labāk prom. Dzīvoklis esot pārlieku pilns ar atmiņām un Ninas Matvejevnas likteni. Te vairs neesot vietas jaunai dzīvei. Bet dēlam vēl neesot par vēlu. Citādi Ninai Matvejevnai pašai kapā miera nebūšot.

Kad mazliet atjēdzies, slimnīcā viena tāda ticīga medmāsa iedevusi kādas kristīgās misijas telefonu – palīdzēšot tikt galā ar atkarību. Pavadijīs tur ziemu, atkopies. Tagad esot atradis darbu pie radiem Baltkrievijā, pārdošot te visu un sākšot jaunu dzīvi.

Vairāk neesam viņu redzējuši. Ticam, ka mūsu Radioaktīvais Kaimiņš nu dzīvo savu jauno dzīvi un ir laimīgs. Viņa bijušajā dzīvoklī ievācās jauna ģimene, uztaisīja kapitālo remontu, un viņiem drīz piedzima meitene. Reiz satikām jauno māti pagalmā ar ratiņiem – meitiņa tiešām smuka, lielam, tumšām acīm. Nezinu, kur viņa mums tāda gadījies, jaunā sieviete ēaloja, mūsu dzimtās visiem vai nu zilas, vai pelekas acis, bet šis mums kā tāds čigānēns. Paskat, kāds viltīgs smaidis... ☺

DZĪSLOTĀ MISTIKA

Kurš tad nav redzējis gondolas, Venēcijas maskas un Svētā Marka laukuma baložus? Par to salu taču zināms viss pat tiem, kuri tur nav bijuši... Arī es tā domāju līdz brīdim, kad uzdūros Venēcijas noslēpumainajai mistikai, kuru atšķetināt man neizdevās.

Vismistiskākā Venēcija kļūst, iestājoties naktij, tad izzūd laika un telpas robežas.

▼ *Evija Poznaka*

Nopūtas un mīlestība

Būtībā Venēcija ir milzīgs organisms, kuru kopā satur 409 cipsas. Proti, tieši tik daudz māzāku un lielāku tiltiņu apvieno vienā veselumā pilsētu, kas savulaik būvēta uz daudzu sīku salu arhipelāga. Tātad Venēcija ir vieta, kuras viesi itin bieži var pievērt acis un iedomāties kādu kvēlu vēlēšanos. Katrs tiltiņš, uz kura kāja sperta pirmo reizi, iespējams, nozīmē atkal jaunu vēlmju piepildījumu. Tiesa, visus no tiem šķērsot nav iespējams, jo daži domāti tikai izredzētiem soļiem. Piemēram, tā dēvētais Nopūtu tiltiņš, uz kura fona teju obligātā kārtā bildējas katrs Venēcijas viesis, ir jutis tikai smagus un nolemtības pil-

nus soļus. Tilts savieno slaveno Dodžu pili ar salas veco cietumu, kam pateicoties tas arī ieguvis nosaukumu – reiz tā bija vieta, kur nosodītie ievilkā plaušās pēdējo brīvības malku un pēdējo reizi skatīja zilās lagūnas plašumus. Pēc tam ieslodzītos sagaidīja žurkas un drēgnās cietuma kameras, kas plūdu laikā mēdza piepildīties ar ūdeni. Domājams, ka tilts sevi uzsūcis ne vien dziļas nopūtas, bet arī izmisīgas un cēribu pilnas vēlēšanās, jo nosodītie venēcieši savu kāju uz tā vīdrižāk spēra pirmo reizi.

Taču šo vietu apvij arī kāda kvēla un mīlestības pilna lēģenda. Tā vēsta, ka pāriem, kuri vēlas tikt svētīti ar mūžīgu mīlestību, saulrietā jākāpj gondolā un jāvienojas skūpstā tieši brīdī, kad tā slid zem Nopūtu tiltiņa un visapkārt dzirdamas Svētā Marka laukuma zvanu torņa skaņas.

Pāriem, kuri vēlas tikt svētīti ar mūžīgu mīlestību, saulrietā jākāpj gondolā un jāvienojas skūpstā tieši brīdī, kad tā slid zem Nopūtu tiltiņa un visapkārt dzirdamas Svētā Marka laukuma zvanu torņa skaņas.

Klusums Venēcijas ielās neiestājas nekad. Arī tajās diennakts stundās, kad ārā valda tumsa un ielās nevienu vairs nemana, var dzirdēt tuvākus un tālākus trokšņus. Iespējams, šis skaņas plūst no cita gadsimta...

Džozefīne esot radusi mieru peldošā zārkā, ap kuru vienmēr sadeltas spožas svecītes, lai lielās laivas viņai vairs nekad neuztriektos virsū.

Preti Venēcijai atrodas kapsētas sala, kur atdusas mirušie venēcieši. Tur nonākot, pārņem sajūta, ka arī pati sala ir mirusi – miers, klusums un teju nevienas dzīvas dvēseles.

Stāvs ar nocirstu galvu

Vakara krēsla un nakts stundas ir istais laiks, kad sastapt Venēcijas romantisko un vienlaikus baisi mistisko vaigu. Klistot pa šauru ieliņu labirintiem, pārņem spēcīga sajūta, ka gadsimtu gaitā katra mājas siena sevī kārtu kārtām uzkrājusi neskaitāmus noslēpumus. Katrs nākamais mājas stūris un tam sekojošais pagrieziens laternu vārgajā gaismā rādās bāiss, taču reizē tik neizturami vilinošs, ka rodas spēcīga vēlme tajā pazust. Neturos preti un dodos tālāk. Kad uz brīdi apstājos ieklausīties tuvākās un tālākās skaņās, sāk rasties šaubas, vai viss, ko dzirdu, nāk no šā gadsimta vien. Nav jau noslēpums, ka Venēcijas ielas apvij daudzi baisi stāsti. Piemēram, Remera laukuma klusumu reiz pārtraukuši kādas sievietes

necilvēcīgie kliegzieni ...

Venēcijas dodžu Marino, kurš salu pārvaldīja 16. gadsimta beigās, kādu vakaru Remera laukumā pārsteidza nepatīkama aina. Pēkšņi Marino ieraudzīja, ka viņa brālmeita Elena, necilvēcīgi kliegdamā, bēg no kāda virieša, kurš zverīgās dusmās vicina zobenu virs viņas galvas. Dodžs pēc mirkļa pazina, ka tas ir Elenas vīrs Loredans, līdz kuram bija nonākušas ļaužu runas par sievas iespējamo neuzticību. Dodžam Marino izdevās Loredanu apstādināt un, kā sākumā šķita, arī nomierināt. Elena atspēkoja runas par neuzticību, un izskatījās, ka vīrs viņai tic. Taču dažas sekundes vēlāk sievietes galva jau mētājās uz zemes. Vīrs tomēr nespēja savaldīt dusmas.

Kad Loredans aptvēra, ko izdarījis, viņš sāka lūgties Marino piedošanu. Dodžs viņam lika

doties pie Romas pāvesta, līdzīgi ņemot nogalētās sievas ķermeni. Loredans dodžam paklausīja, taču, nonācis Romā, vīrietis saņēma pāvesta atraidījumu – tas atteicās tikties ar sievas slepkavu. Nespēdams to pārdzīvot, Loredans atgriezās Venēcijā un iemētās Lielajā kanālā. Man to manīt neizdevās, taču vietējie zina stāstīt, ka Loredana stāvs ar nocirsto sievas galvu rokās arī šodien laiku pa laikam iznirstot no kanāla ūdeņiem.

Saltie dzelmes vaidi

Cits stāsts ļauj uzzināt, kāpēc stindzinošās ziemas naktis Venēcijas krastā, no kura labi pārredzama netālu esošā kapsētas sala, uzens dzelmē var saklausīt saltus vaidus. Ja ticam venēciešu nostāstiem, izskaidrojums tam rodams 16. gadsimta notikumos.

Sēžot lidmašīnā, vērts pārlapot

Keitas Forsaitas grāmatu RŪGTAIS MĪLAS KAUSS, īpašu uzmanību pievēršot darbībai, kas notiek Venēcijā. Krāšņs Venēcijas burves apraksts un piedzīvojumi.

Svēta Marka laukums ar savu plašumu un varenību apņem gan fiziski, gan emocionāli. Kad tur stāv un iedomājas, kādi ļaudis gadsimtu gaitā laukumu šķērsojuši, ķermeņi pārņem vibrējoša enerģija.

Nopūtu tiltiņš, ļoti iespējams, ir tūristu fotoaparātos visbiežāk iemūžinātais Venēcijas objekts.

Tas bija laiks, kad Venēcijā dzīvoja talantīgais akmeņkalis Česko Picigani, kura izmantotās kalšanas tehnikas noskatīja un kopēja arī citviet Eiropā. Picigani baudīja laimīgas un pārtikušas dienas līdz brīdim, kad smagi saslima viņa sieva. Akmeņkaļa mīlestība pret sievieti bija tik spēcīga, ka, labi zinādamas niecīgas izredzes uz mīļotās atlabšanu, Picigani tomēr pārdeva visu savu

mantību, lai nodrošinātu sirdzējai labāko iespējamo dziedināšanu. Taču, kā jau bija paredzams, sieva nomira, bet kādreiz tik atzītā akmeņkalis kļuva par ubagu. Savas dienas Picigani vadīja, vērojot cilvēkus un diedelējot grašus pie kādas Venēcijas ēkas, kuras celšanā viņš savulaik bija pielicis roku.

Netālu no šīs ēkas dzīvoja sirma venēciete, kurai jaunībā bija piedzimis ārļaulības bērns no kāda ebreja. Puisēns jau kopš bērnības dzīvoja kopā ar tēvu Venēcijas ebreju geto un māti apciemoja tikai laiku pa laikam. Picigani ievēroja, ka nu jau pieaugušais jauneklis pret savu māti izturas nekrietni un vardarbīgi. Dēls viņu sita un apsūkāja, jo, būdams pa pusei venēcietis, pa pusei ebrejs, viņš nespēja samierināties ar savu divējādo būtību. Taču mātes mīlestība bija tik akla, ka viņa nekad nebilda ne vārda pret dēla rupjībām. Kad āpciemojuma reizē nīkums tik ļoti pārņēma jauno vīrieti, ka viņš burtiski izrāva sirdi no mātes krūtīm. Apjucis puisis metās ārā pa durvīm, taču uz ielas paklupa, un tikko izrautā asiņainā sirds nokrita tieši pie Picigani kājām. "Mans dēls, vai tu esi savainojies?" iekliedzās akmeņkalis, ne-

ticēdams savām acīm. Tajā brīdī mātes slepkava it kā atskurba un, aptvēris notikušo, metās lagūnas dzelmē tieši iepretim kapsētas salai. Kopš tā laika vietējie vēsās ziemas naktīs varot dzirdēt, kā viņš neremdināmi kauč pēc mātes siltuma. Kad, svistot rita gaismai, stāvēju leģendām apvītajā vietā lagūnas krastā, līdz ziemas aukstumam vēl bija tālu, taču man šķita, ka dzirdu ko vairāk par ūdens šļakatām.

Mazā Džozefīne

No šā paša krasta teju pirms gadsimta, 1904. gada 29. novembra vakarā, aizbrauca arī pasažieru laiva *Pellestrina*. Tumīgās rudens miglas dēļ redzamība to vakar bija tuvu nullei, tāpēc laivas kapteinis sākumā baidījās pamest krastu. Taču pārgurušie Venēcijas kuģu būvētavas darbinieki, kuri pēc garās darba dienas alka atgriezties savās mājās Burano salā, uzstāja, ka jādodas ceļā. Aiz pasažieru laivas lēnām slideja arī divas gondolas, kurām no Venēcijas vajadzēja nogādāt mājās Murano salas iedzīvotājus. Sliktā redzamība un nelaimīga sakritība izraisīja nelaimi – *Pellestrina* pārsķēla uz pusem vienu no gondolām, un visi tās pasažieri

iekrita ūdenī. Četrus izdevās ievilkēt pasažieru laivā, bet piecas sievietes pazuda miglas vālos dažu sekunžu laikā. Nākamajā rītā trīs nedzīvos ķermeņus izdevās atrast, bet no Terēzes un mazās Džozefīnes nebija ne vēsts.

Kad pēc nelaimes bija pagājuši desmit mēneši, Terēze sapņos apciemojusi savu māsu un sacījusi viņai: "Lūdzies par mani! Lūdzies par manu dvēseli, jo mans ķermenis vēl ir ieslodzīts. Ja tu lūgsies, mans ķermenis tiks atbrīvots no slēģiem, kas to tur udens dzelmē, un es varēšu atdusēties svētītā zemē." Desmit dienas pēc baisā sapņa vienā no lagūnas kanāliem zvejnieki esot atraduši Terēzes sadauzīto ķermeņi. Ķimene sievieti spējusi pazīt pēc šalles, ko liktenīgajā vakarā viņa bija aplikusi ap kaklu. Mazās Džozefīnes ķermenis tā arī netika atrasts, taču miglainās naktīs kanāla ūdeņos varot manīt meitenītes garu. Džozefīne esot radusi mieru peldošā zārka, ap kuru vienmēr sadegtas spožas svecītes, lai lielās laivas viņai vairs nekad neuztriektos virsū. Leģendās aprakstītos tēlus man neizdevās sastapt, taču tagad es zinu, kāpēc Venēcijas viesus pārņem sajūta, ka var dzirdēt un sajūst ko vairāk, nekā rāda acis. ●

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Attiecības stiprinās kopīgs darbs un intereses. Runājiet un skaidrojiet savu viedokli. Atturieties no azartspēlēm. Neaizdodiet lielaku naudas summu. Vārat kandidēt uz augstāku amatu. Apkārtēja situācija kavēs ieceres īstenošanu. Mājas ieverojiet godprātīgu attieksmi cits pret citu. Atvase mēģinās pārbaudīt vecāku pacietību.

LABĀS DIENAS

18.XI	Patikama tikšanās plašā sarīkojumā.
22.XI	Pulciniet vecus un jaunus radņus!

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Iekarosiet simpātijas darba. Izmantojiet piedāvāto iespēju gūt papildu ienākumus. Laba atslodze sporta nodarbībās. Saskatīsiet lielisku iespēju apvienot patikamo ar lietderīgo. Prieks par fiziskās labsajūtas uzlabošanu. Uzturieties dzīvi apliecināšu cilvēku sabiedrībā. Tuvinieku pacietība nav stiepjams jēdziens.

LABĀS DIENAS

18.XI	Izcila koncerta apmeklējums laba kompānijā.
20.XI	Skaists akcents pie ikdienas tērpa.

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Mīlestībā romantisks noskaņojums. Attiecības kļūs sirsnīgākas. Gan papildu ienākumi, gan neparedzēti tikami izdevumi. Izvairieties no finansiāla riska. Izpildiet solīto. Lieciet kliegēliti pie kliegēliša karjeras augšupejai. Uzticētajam darbam nežēlojiet ne pūles, ne laiku. Uz tuvinieku vajībām raugieties ar sapratni un mazliet ar humoru. Klausieties iemīļotu mūziku.

LABĀS DIENAS

16.XI	Muzika pieveiks skumjas.
18.XI	Radiet mīļajiem svētku noskaņu!

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Mīlestībā esiet atklāti, nepieļaujiet melus. Attiecībās var iezagties aprēķins. Dzīvesbiedrs atbalstīs saistībā ar lielākiem sadzīves tēriņiem. Izklaidē tērēsiet mazāk, nekā bijāt rēķinājušies. Augs bērnu vajadzības. Paplašināsies pienākumu loks. Dalieties pieredzē ar kolēģiem. Draugi atbalstīs jaunās idejas. Nebēdājiet par sīkām kļūmītēm.

LABĀS DIENAS

16.XI	Atbalstiet labdarības pasākumu!
22.XI	Prieks par tālumnīeku ierašanos.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Pirmie akordi skaistai mīlestībai. Attiecībās gādājiet par abpusēji tikamu gausotni. Labs atalgojums par godam padarīto. Tuvinieks radīs negaidītus izdevumus. Pareizi noformējiet finanšu dokumentus. Karjeras virzībā panākumi atkarīgi no kolēģu attieksmes. Nepieļaujiet pat sīkas paviršības. Veltiet pūles aktuālu ģimenes vajadzību nodrošināšanai.

LABĀS DIENAS

17.XI	Patikama ierastās vides nomaiņa.
21.XI	Interesanti strāvājumi darbā.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Pastiprināti paudīsiet simpātijas mīļotajam cilvēkam. Patiks apdāvināt. Neļaujieties greizsirdībai. Radoša draudzība var nākties kārtot naudas jautājumus. Pieaugs dieniskās vēlmes. Finanšu dokumenti jāformē ļoti precīzi. Par sevi atgādinas senāks notikums. Darbojieties patstāvīgi. Mājas dzīvē pārmaiņas. Kāds var doties dzīvot atsevišķi.

LABĀS DIENAS

16.XI	Lutīniet atvases, organizējiet kopīgu kultūras pasākuma apmeklējumu!
22.XI	Praktisks mīlestības apliecinājums dzīvesbiedram.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNI

21. maijs – 21. jūnijs

Mīlestībai paliks maz laika. Burtiski lidosiet, dažādu pienākumus pildot. Siltas jūtas pret aizņemtu cilvēku. Sabiedriskais stāvoklis dos iespēju tikt pie ienesīga amata. Naudu tērēsiet emociju iespaidā. Objektīvi novērtējiet karjeras augšupejas iespējas. Mājās lietišķa gaisotne. Sīks remonts virtuvē. Sakārtojiet siltumierīces.

LABĀS DIENAS

18.XI	Atkal visi kopā.
22.XI	Viss ies no rokas.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Ar mīlestību piepildīts laiks. Komunicējiet ar cilvēkiem. Organizējiet pasākumus un tikšanās. Atveriet maku izklaides pasākumam kopā ar draugiem. Darbā turpiniet iesāktu, neiesaistieties aprunāšanā. Meditējiet, atbrīvojieties no stresa. Labestīgā gaisotnē mājās būsiet kā miera ostā. Pamudiniet atvasi nepamest iesāktu pusceļu.

LABĀS DIENAS

13.XI	Dodieties uz peldbaseinu!
22.XI	Sveču vakarā vīna glāze un draugi.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Mīlestības saistības prasīs nopietnu iedzīlināšanos. Uzmanīgi izdodiet naudu. Nav vēlams taisīt pat sīkus parādus. Darba līgumā pārbaudiet katru punktu. Diplomātiskās pārrunas ar priekšniecību var ieilgt. Pārskatiet gada nogales plānus. Korigējiet tos laikus. Notikušo uzveriet kā labu dzīves mācību. Rupējiet par mīlo cilvēku labsajūtu.

LABĀS DIENAS

18.XI	Svinīgs noskaņojums darbabiedru vidū.
22.XI	Prieks par sen dzirdētu melodiju.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Dienesta romāns būs spilgts un īss. Naudu tērēsiet arī draugu atbalstam. Apdomājiet pirkumu lietderību. Nav ieteicams lieki riskēt. Ļaujieties ikdienas darbu ritumam. Jauniešiem uz kādu laiku jāatliek. Palīdziet kolēģiem veikt papildu darbu. Uzturieties sabiedrībā. Mājās var izcelties domstarpības atvašu dēļ. Ļaujiet bērniem kļūt patstāvīgākiem.

LABĀS DIENAS

17.XI	Glūži negaidīts iepriecinājums.
22.XI	Labs ceļš zem kājām.

ŪDENSVĪRS

21. janvāris – 18. februāris

Klusībā lolosiet maigas jūtas pret pazīstamu cilvēku. Veiksmīgākas uzkopīgām interesēm balstītas attiecības. Esiet mierā ar to, kas jums ir. Drīz būs nedaudz vairāk. Ienākumus gūstiet no radoša darba. Nav ieteicams ne aizdot, ne aizņemt. Panākumi nāks lēnām. Izvairieties no pārpratumiem. Tuvinieka rīcība var sagādāt uztraukumus. Atbalstiet atvašu idejas, palīdziet tās īstenot.

LABĀS DIENAS

18.XI	Radiet un uzturiet svētku noskaņu mājās!
22.XI	Otra elpa draugu kompānijā.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Kada draudzība var pārāgt nopietnās attiecības. Aizstāviet kolēģu intereses. Finanšu situācija mainīga ar augšupejošu likni. Sadarbojieties ar jauniem cilvēkiem. Apvaldiet emocijas stresa situācijā. Kolēģi novērtēs jūsu godprātību. Uzklusiet vistuvāko cilvēku domas, bet lēmumu pieņemiet patstāvīgi. Plānojiet gada nogales pavadīšanu kopā ar atvasēm.

LABĀS DIENAS

18.XI	Īstais laiks uzvilkt jaunu tērpu.
22.XI	Brīvdienās kopā ar sirdij tuvu cilvēku!